

శ్రీరస్తు

విషయసూచిక.

1. శ్రీ రామకృష్ణుల చరిత్ర	...	...	1
2. రుక్మాంగదచరిత్ర	...	...	9
3. ధృవచరిత్ర	...	...	16
4. శ్రీరామచరిత్ర	...	...	22
5. అంబరీషచరిత్ర	...	...	28
6. గజేంద్రచరిత్ర	...	...	34
7. మార్కండేయచరిత్ర	...	...	40
8. కుచేలచరిత్ర	...	...	46
9. ప్రహ్లాదచరిత్ర	...	...	53

శ్రీ పరబ్రహ్మదేవతా.

ప్రతి శ్రీ.

—

శ్రీ పరమేశ్వరావతారములును, సత్పురుషుల చరిత్రములును, సాధ్వీమణుల కథలును, గల 'శ్రీసతగ్రామజ్ఞాని' యను నీగ్రంథము, చిరంజీవినియు, నామేనఁగోడలు నగు గుండు జన్మమాంరికచే నాకేండ్ల క్రిందట నే విరచిత మయ్యెను ; గాని, యింత దనుకఁ గారణాంతరముచే ముద్రాయితము కాలేదు. అందు నియ్యది మొదటిసంపుటము. ఇందుఁ గథకు నిరువది యెడు పద్యములు గలవాన్నిది కథలు గలవు.

పండితాగ్రేసరులగు వాచానీయుల కేతద్గ్రంథ కర్తరి యొనరించు పద్యరూపక వాగు విజ్ఞాపన :—

చ. ఇలఁ గలసతగ్రామి ప్రకర * మెంతయు లక్షణవేత్త లై నభా
స్థులఁ జెలంగు పండితవి * తానము లుం దమకూర్మిపుత్రియుం
జెలియలుఁ గాఁ దలంచి ననుఁ * జిత్తముల న్గరుణించి తప్పుల
న్గనగనఁ జూచి నిద్దుదురు * గాత క్షమింతురు గాత నిచ్చులు !!

కాకినాడ, (10-4-07.)

ఇట్లు
గుండు వాసుదేవశాస్త్రి.

శ్రీ సత్ర ధామ స్థిరి.

శ్రీ రామ కృష్ణ లచరిత్ర.

శ్రీరామకృష్ణ లఘుజా

ద్యారిసురభిషక్సుయోఘు లైదేవకికి

శూరవసుదేవునకు యదు

వీరులు పుట్టి రల శేష విష్ణ్వంశములన్.

1

క. ఖ్యాతిని రోహిణీజనని గర్భము ప్రోచెను రాము నయ్యశో

దాతనయ నమ్రహాప్రకృతి దాఁ గొని కృషుని డించి వచ్చి ప్రా

ణాతురుఁ డైన శత్రునిభయంబున రక్షణ జేసెఁ దండ్రు కో

థాతిశయోగ్రూపధరుఁ డై కనెఁ గంసుఁడు తతుఁగమారికన్.

2

చ. పొగిలెడిదేవకీవనిత పొత్తిటిబిడ్డను తాత్తిపైఁ దలం

బగులఁగ నీడ్చి కొట్టిన నభంబున నెల్లుచు నిల్చి మాతులుం

దెగడుచు యోగమాయ తనదివ్యశరీరము దాల్చి సద్విమా

నగమన యయ్యెఁ గృష్ణుఁ డిట నందయశోదలబిడ్డఁ డై మనెన్.

3

చ. కలఁక జనించునెమ్మదిని గంసుఁడు పూతనపేరిరక్కసిం

బిలిచి మహీస్థలిం బురిటి బిడ్డలఁ జంప విధించి యంపినం

జలమున దానిరక్తము విషంబును బ్రాణములున్ హరించెఁ గ

న్ను లయిన విప్పలేని తఱి నోరు నెటుంగని కృష్ణుఁ డత్తఱిన్.

శ్రీ. మూడవ నెల నిండువేడుక యగు నాఁడె

సంజగకగంసుఁ దన్ని గం డడంచె

బదిరెందునెలలు నేర్పడునాడె సుడిగాలి

రక్కసు జటాతి నుక్కడంచె

దల్లికినావులిం తను మన్ను దీనునాడె

విశ్వరూపము జూపి వింత గొల్పె

గర్గునిచే నామకరణాదుల గ్రహించి

యగ్రజుతో నాట లాడె జొచ్చె

గీ. నమరమునిశాఫ యక్షవృక్షములఁ గూల్చె

బండ్లు గొని యిచ్చు వెల మణిప్రతతిఁ జేసె

జడుపు దీర్చిన తల్లికిం జనపు చూపె

ఘనుఁడు బాలకృష్ణుఁడు బృహద్వనమునందు.

ఉ. వేపురురక్కసు ల్పరిభవింపఁ దలంచుటఁ జూచి భీతిచే

గోవులు గోపసంతతులు గొల్వఁగ నందుఁడు పల్లెనుండి బృం

దావననీమఁ జేరె యమ్మునానది చెంగట నాటలాడుచుం

తీవిగ్గ రామకృష్ణులు నటించిరో బాలురఁ గూడి వేడుకన్.

నీ. వత్సాసురునిఁ జిత్ర వధజేసి బకదైత్యుఁ

జెండి యఘాసురుం జీల్చి వైచె

బ్రహ్మమనోగర్వ భంగంబు గావించి

ధేనుకాసురబలోద్ధీప్తి వాపె

మాయాప్రలంబదుర్మద నాశన మొనర్చి

గోగోపకప్రాణకోటిఁ బోచె

కాశీయభద్రదర్పఖండనం బొనరించి

కార్చిచ్చుమింగి సంకటము దీర్చె

శ్రీరామకృష్ణుల చరిత్ర.

3

గీ. ధర్మవిధిఁ గన్యకావస్త్రతతి నొసంగె
మునిసతీదత్తు సతాన్నమును భుజించె
యమరతతి మెచ్చ గోవధనాద్యి యెత్తె
కృష్ణుఁ డింద్రశక్తి హసించి కీర్తికెక్కె.

7

చ. వరుణునిదూత నందుని నవారణఁ గైకొని పోవఁ దత్పురం
బరుదుగఁ జొచ్చి కృష్ణుఁడు తదర్హ సమర్చన లంది తండ్రి సం
బరమునఁ దోడి తెచ్చి మహిమాస్పదమై తగువిశ్వరూపముం
గరుణను జూపి గోపకుల గౌరవ సంపద గాంచె దక్షుఁ డై.

8

ఉ. కిన్నరసిద్ధసాధ్య సుర ఫేచరగాన తిరస్కృతిస్థితిన్
వెన్నునివేణునాదము నవీనగతి నిలసిల్లి గోపికల్
మన్ననఁ జూప వారల సమస్తవిధంబుల గారవించె న
వ్వెన్నలదొంగ లోకముల వెల్లఁ గఁజేసెడి వెల్లుకూర్మితోన్.

9

మ. ఘనమౌసర్పమునందుఁ బట్టి దిగమింగన్ భీతులై గోపకుల్
వనటం జెందిరి కృష్ణపాదహతి శాపప్రాప్తి వాయ న్నుద
ర్శనవిద్యాధరుఁ డై హరిం బొగడె నాశ్చర్యంబుగా నందుఁడు
నమ్మియె స్తోపికలెల్లరు న్మదిని బ్రహ్మానందముం బొందఁగన్.

10

గీ. శంఖచూడుని వృషభరాక్షసు వధించి
కేశిఁ బడనేసి నారదోక్తిని గ్రహించి
క్రూరు యమపుత్రుఁ డ్రుంచి యక్రూరుఁ గాంచె
యగ్రజునితో మధురఁ గృష్ణుఁ డరుగఁ దల్లచె.

11

ఉ. వేగమే నందముఖ్యులు వివేకధను ల్పభునాజ్ఞ నద్దన్
..ర్యాగము చూచు వేడుకఁ బ్రయాణము లై శకటంబులందుఁ బా

శ్రీగడ పెర్గు నేయి మిసిమిం దగు వెన్నయు జున్న పా ల్మొద
ల్లాఁ గల భాండము ల్తగినకానుకలుం గొనివచ్చి రున్నతిన్. 12

శా. అక్రూరుం గని రామకృష్ణులు తదీయస్యందనం బెక్కుచో

నాకోశించిరి తద్వియోగజనితవ్యామోహాలై గోపిక

ల్కక్రిస్తుత్యలూ వేగ వత్తు మనుచున్ స్వాదూక్తులం బోవున

య్యక్రూరుండట విశ్వరూపము ప్రభూతాశ్చర్యుడై గన్గొనెన్. 13

చ. ఘనమధురాపురోపవనకంతమునం డిగి రాడ్డుకూలము

ల్లొని రజకు న్వధించి హరి కూరిమి గోరుచు. వస్త్రమాల్యగం

ధనికర మిచ్చువాయకసుదామత్రివక్రల గౌరవించుచున్

ధనువు పెళుక్కున నివీచెఁ దత్పరిపాలురఁ గూల్చె రాముఁడున్.

సీ. రాముతమ్ముఁడు మల్లరంగమార్గనిరోధ

కువలయాపీడంబు గూలనేసి,

బలుఁడు తోడ్పడ నిల్చి బాహుయుద్ధమొనర్చి

మల్లపంచకమదోన్మదము బాపి,

తముకట్టఁ జూచి బాంధవులఁ జంపఁ గడంగు

కంసాధముని దీవ్రగతి వధించి

జననీజనకముఖ్య సద్బంధుజనుల నం

కెల లూడ్చి సద్భక్తి కీలుగొల్పి

యుగ్రసేనుని రాజుగా నుద్ధరించి

శక్రదత్తసుధర్మ సత్సభ నొసంగి

ప్రేమమీఱ నందాదుల న్వీటి కనిపి

యగ్రజుఁడుఁ దాను దలిదండ్రు లలర మనిరి.

శ్రీరామకృష్ణుల చరిత్ర-

5

చ. హరియును రాముఁడు న్నటువు లై వ్రతదీక్షను స్వీకరించి న .
 ధ్గురుకులఁజూసులై కళలఁ గోవిదులై గురుదక్షిణాధామై .
 యరుదుగ సోగఁగోదరము నందలి పంచజను న్పఱించి య
 బుర్రముగ ధర్ముఁ గాంచి గురుపుత్త్రినిదెచ్చి రుదాత్తవిక్రముల్ . 16
 ఉ. వారలరాకఁ గాంచి యదువర్గము మేలనఁ గృష్ణుఁ డుద్ధవుం
 గూరిమి నంపి నందుఁడును గోపికలు న్మృద మందఁజేసి కు
 జ్జారుచీరాంగిసేవఁ గొని చక్కగ నకుక్కురురాజుచేత ల
 క్రూరునిచేత గుర్రెఱిఁగి గుంతిని బోవఁ దలంచె నెమ్మదిన్ . 17
 శా. జామాత స్థలుఁ గంసుఁ జంపిన జరాసంధుం డెదుర్ప న్సర
 ల్భీమీఱ నృథయుగ్మ మంప బలుఁడున్ శ్రీకృష్ణుఁడు స్వీరసం
 గ్రామక్రీడ నొనర్చి గెల్చిరి కడంక న్వాఁడు సైన్యంబుతో
 సామధ్యంబునఁ బోరుచుం జనుచు మాత్స్ర్యంబుమైఁ ద్రిమ్మఁజెన్
 న్నీ. కలహశనునిబోధ గలకాలయననుండు .

దండెత్తి వచ్చె నుద్దండలీల

నక్షాహిణులతోడ నలజరాసంధుండు

దాడిగాఁ జనుదెంచు నేఁడొ రేపా

యని సముద్రస్థలిన్ ఘన పురి ద్వారకం

గట్టించి యాదవాగ్రణుల నిలిపి

తఱిమి శత్రువువెంటఁ దగుల నమ్ముచికుందు

చే వానిఁ జంపించి సేన నొంచి

••గీ. యగ్రజునితోఁ బలాయితుఁ డైనకృష్ణుఁ

• గని ప్రవర్షణాదిని దాహ మొనరఁ జేసి

యేగ నలజరాసంధుఁ డయ్యోగమూర్తు
లిలకు లంఘించి పురిఁ జేరి రెలమితోడ.

19

ఉ. రైవతకుండు పుత్త్రికను రామున కిచ్చెను కృష్ణుఁ డష్టభా
ర్యావరుడై చెలంగి నరకాసురునిం బరిమార్చి యాపదా
ర్చేపురరావకన్నయలఁ బెండిలియై నురభూరుహంబు న
త్యావనవాటి నాటె దివిజావళిఁ గల్పె త్రిలోకపూజ్యుడై.

20

సీ. సతికిఁ బదొండ్రుగా సుతు లుద్భవిల్లిరి

శ్రీకృష్ణుండును ముద్దుచేసి పెంచె

ననిరుద్దునివివాహ మొనరించి బలునితో

నెత్తమాడుచు రుక్మి నేలఁ గూలె

గరములు నటికి ముష్కరబాణదైత్యుచే

మనుమనిభార్యతో మనిచెఁ జక్రి

బలుండు వ్రేపల్లెబంధులతో జలక్రీడ

కై పిల్వఁ గాళింది కేదలకుండె

గీ. హల మతండు బూని నూలు కాల్యలుగ నీడ్చె

శరణ మొని యామె వస్త్రభూషణము లిచ్చె

శారీతి గొనె నీరి కృష్ణుఁ డాచెంతఁ బొందు

గాశ్విరాజుతోఁ బరిమార్చె ఘనభుజుండు.

21

కు. కురురా జాత్మజఁ గొంచు పొంబుఁ డరుగం గోపంబుతో నాతనిం

జెఱలోఁ బెట్టినరాముఁ డల్లి హలముం జేపట్టి యాహన్తి నా

పుర మెల్లఁ బెకలించుచున్నతటి నాపుం డౌచు రారాజుమా

తుడు నల్లుం డని నారిఁ దెచ్చి యిడె సంతోషించె నవీరుండు.

22

శ్రీరామకృష్ణుల చరిత్ర

7

సీ. ఘనశమంతకపంచుకమున సూర్యోపరా

గన్నానః మాడి యగ్రజుడు దాను

ధారుణీశ్వరుల నందయశోదలను గోపి

కాస్త్రీల మౌనిసంఘములఁ జూచి

యయ్యైవిధులవారి నలరించి వసుదేవు

నధ్వరరక్షణం బాచరించి

నందాదులును బంధుబృందమ్ములును దాము

నెమ్మి నచ్చట మూడునెలలు నిల్చి

గీ. దేవకీదేవికోరికఁ దీర్పఁ దలఁచి

సుతలమున కేగి తెచ్చిరి సోదరులను

క్రతుసహస్ర మొనర్చి రప్రతిముల యిన

రామకృష్ణులఁ బొగడఁ దరంబె జగతి.

23

ఉ. సాఖ్యుని దంతవక్త్రముఖశత్రులఁ గూల్చెను జక్రి రాముఁడున్

బల్వురు బాంధవు ల్పొలియు పాండవయుద్ధమురోసి తీధకియా

త్రల్వడిఁ జేయుచు న్ముని హితంబుగ యాగవిరోధిరక్కసున్

వల్వలుఁ ద్రుంచె ముద్దివిదవానరుఁ బట్టివధించుచాడ్పునన్. 24

చ. విజయుని గూడి విష్ణుఁ గని విప్రతనూజులఁ దెచ్చి యిచ్చె స

ద్విజుఁ డగునాసుదేవుఁడు విదేహుఁడు సల్పెదూపూజ లందె న

క్కజముగ నొక్కమాతె భువిఁ గాచెను రాక్షసశిక్షణంబునన్

నిజ మగుయోగశాస్త్రమును నిర్మితచేసెను గృష్ణుఁ డిద్ధరన్. 25

సీ. రాజసూయము ధర్మరాజు సల్పెడినాడు

శిశుపాలుఁ దెగటార్చి శ్రేయ మొనఁగె
ఖాండవదహనాది కార్యంబులకుఁ దోడు

పడి యజ్ఞానునకు సుభద్ర నిచ్చె
శౌర్యోన్నతుని జరాసంధు భీముని బంపి

బాహుయుద్ధమునందు భంగపుచ్చె
గౌరవఘోరసం గ్రామజీయం బిచ్చి

ధర్మజు రాజుఁగాఁ దనరఁ జేసె

గీ. వస్త్రదాన మొసంగి ద్రౌపదిని బోచె

జీవము నొసంగి యాపరీక్షితుని గాచె

బాండుసూనుల పాలికల్పదుమంబు

కృష్ణుఁడాదిమవిష్ణుండు కేవలుండె.

26

క. ధీరు లసమానవిద్యా

పారగులు సమస్తసుగుణ భాస్వతులు మహా

వీరులు వారలఁ బొగడఁగ

నేరికిఁ దర మాను భక్తి యే ముఖ్య మగున్.

27

శ్రీ సత్ర ధామ ఖ్జరి.

శ్రీ రుక్మాంగధ చరిత్రము :

క. శ్రీరుక్మాంగదుడు యనూ

ద్యాయాధాష్టాంగసిద్ధుడై స్వప్రజతోఁ

గూరిమి హరివాసర దీ

క్షారంభుం డయ్యె దేవతాళి నుతింపన్.

1

శా. ఆపుణ్యవ్రత మాచరించుఫలమో యన్నట్లు తెవ్వేళల

స్నాపై మేఘుడు వర్షము న్దురియుచు స్నాసిల్లు నుక్కాఱుల

జ్ఞాపట్టు న్వసుధాస్థలి న్భరిత మౌచు న్పంట పై రెల్లెడ

స్నాపింపం బని లేకయుండె శమనప్రాగ్భార మెవ్వారికిన్.

2

క. అప్పుడు సమవతీని గని

చెప్పెను నారదుడు నృపతిశీలము నతఁడా

చొప్పెఱిగి భారతీపతి

కప్పగిది వచింప నేగి యవనతుండైనన్.

3

ఉ. అత్తఁటి బద్ధసంభవుం డహర్పతిపుత్తుని దేజీచూచి నీ

చిత్తము ఖిన్నతం బొరసి చేడ్వడుకారణ మేమి? నాఁగ, మా

త్పత్తన మెల్లఁ బాడువడె బావులు స్వర్గనివాసు లైరి యీ

క్రొత్త జనించుటెట్లు తమకు నిశశదం బది కాకయుండునే?

క. పంచమహాపాతకులును

మించి వినూనముల నెక్కి మెఱసి వికుంఠం

బంచితగతిఁ జనుచుండిరి

మంచి ఛేదుగు లింక నెవ్వి మదిఁ జర్చింపన్.

5

ఉ. దండుగ చిత్రగుపులు వృథా దీనచర్య లిఖించు టేట, నా

దండము తుప్పపట్టె, యమదండన స్వప్నపునాతన్ యయ్యె, ను
ద్దండ దురాత్ములు న్హరిపదంబున కేగెడుపుణ్య తైరి కై

కొండినె; పాశదండములకు న్వెలియైతి నటంచుఁ బలిగనన్.

6

చ. కలకలం నవ్వి న్నాలుగు మొగంబుల నాహరివాసరవ్రతం

బలఘుతరప్రభావ మగు నైనను విఘ్న మొనర్పఁ జూచెద

న్దలఁగకు మంచుఁ దత్పురికిఁ గాలుని బంచి సురూపయాననో

జ్వల యగు మోహనీసతిని సారసగర్భఁ దొనర్చి యిట్లనున్.

7

క. లలనా ! రుక్మాంగదభూ

వలయాధిపుఁ డాచరించువత్త ముడిగింప

న్వలయు ననిచెప్పి చెలుల

న్బలుమ్మగముల స్ఫుజేసి పద్యజుఁ డనిపెన్.

8

ఉ. తప్పక నేల యాసినవిధంబున బెబ్బలిపిండు సింగము

ల్లుప్పలు నేదుపందులును దొడ్డసివంగులు పట్టనంబునం

దెప్పలుఁ గుప్పలైనటుల దీమసమెత్తి జనంబు నొంప కేఁ

డప్పలు కాలకించి మృగయావ్యసనోన్ముఖుడై చనె న్సనిన్.

9

ఉ. మంచి కరాళ వక్త్ర శిత ఘోరణ పంజుల సింహసాశ్వము

లాగించనబాణ జాలముల ఖడ్గ వరాహులాయ కోటులు

న్దొంచక త్రుంచిత్రుంచీ మదకుంజరయూధము నుగ్గుచేసి ప్రా

వొందెను వామదేవునటవీస్థలి రాజవరుండు సేనతోన్.

10

ఇష్టకామేశ్వరు నిమ్మంధరాద్రిపై

సేవింపు మని మాని చెప్పి యంపె
సేనల నట నిల్పి శీఘ్ర మచ్చటి కేగ

నమ్మోహినీరూప మరయనయ్యై
వీణియ మొరయించి వివిధరాగాలాప
ములఁ జేసి యలరించె ముద్దుగుమ్మ
యజుఁజాజ్ఞచే మారుఁ డలరుముల్గులు వింట
సంధించి బెగడింప సాహసించె

నిష్టకామేశ్వరునిమోల నెన్ని యేని
బాస లొనరించి మోహినీభార్యతోడ
రాజశేఖరుఁ గొనియాడి రాజ్యమునకు
సేనతో వచ్చె నారాజశేఖరుండు.

11

శా. మాత ల్సంతసమందఁ దండె కెదురై మర్యాద ధర్మాంగదుం

డేతేర న్వరపుత్ర రమ్మనుచు నుద్వీచి తన్మోహిని

బ్రీతింజూపి త్వదీయమాత యనుడు న్విక్షించి యూయిద్దరి

జేతు ల్మోడ్చి భజించి వేడగ నగరుం, జేర్చె న్సుతుం డత్రురి 11

సీ. సంధ్యావళి దేవినదనంబునకు నేగి

జరిగినకథఁ జెప్పె థరణిభర్త

తద్వార్త నాలించి తలిరుబోణి యొకర్లు

శతసతీనివహవిశ్రుతము చేసె

ననలంబు తలిరాకు నాచినయల్లెనఁ

దాళఁజాలక హర్ష్యతలముల విడనాడి
 విలపించి రట నిల్చి వెలఁదు లెల్ల
 నపుడు పట్టపు దేవి ధైర్యాద్రి యగుచు
 వారి నూరార్చి పతి భక్తి గౌరవించి
 వస్త్ర వర భూషణోజ్వల భాసితాఁగుఁ
 గ్రొత్తసవతి కర్పణచేసెఁ జిత్తమలర.

13

క. ధారుణిఁ గుమారుఁ డేలఁగఁ
 గూరిమి భార్యాశతంబుఁ గోరక వేదా
 చారంబు విడిచి హరిచిం
 తారతియు న్మఱచి కేఁడు ధాతృనియుక్తిన్.

శా. ఇచ్చ న్సందియ మొందుచుం జననిమో మీక్షించి ధర్మాంగదుం
 డిచ్చో నేమియుపాయమో తెలుపుమీ యీసద్ర్వతోల్లంఘన
 న్వచ్చుం దోషము రాజునాజ్ఞఁ గడవ న్భవ్యంబుగా డమ్మహి
 న్వచ్చె న్నారీకశుక్లపక్షమనుచు న్వాక్రుచ్చె భీతాత్ముడై.

15

గీ. అత్తలోదరి చిటునగ వాఁపినైచి
 తలవరుల్లఁ బిల్చి నాల్గువీధులను జాట
 న్నాజ్ఞ యొనరింపు మవల శ్రీహరియు లేడె
 యనుచు వచియించె నాత్మజుం డట్లొనర్చె.

16

సీ. ఓహోహా ! మహాధపుం డుగ్గళాసనుఁ డౌట
 శ్రద్ధాళి రగుడు భూజనములార !
 కార్తికైకాదశీ ఘనవృణ్యదివసంబు
 హరినాసరశ్రేష్ఠ మయ్యలార !

క్షీరాబ్ధి మేలాగించి శ్రీలక్ష్మీ విష్ణుండుఁ
 బుడమికి నేతెంచుఁ బుణ్యులార !
 దశమి వ్రతాది ద్వాదశి వ్రతాతంతం బార్వ
 సమ్మతాచారంబు సాధులార !

యనుచు భేరులు మొరయించి యఖిల దశల
 భద్ర దంతావళంబుతో బయలు దేటి
 నిల్చి నిల్చి వాక్యార్థంబు నిర్ణయించి
 చాటి రప్పడు యువరాజుశాసనంబు.

17

౩. జయభేరినినదంబు వీనులకు గజ్జారావమ స్త్రైన భూ

దయితుం డించుక యాలకించి వినుటన్ దైత్యారి నామావళీ
 మరు మై తోఁప మతోక్కమా ర్వినిన సన్మాన్యవ్రతారంభని
 ర్ణయకాలంబు వచింపఁ బాన్పు డిగియె న్నారాయణధ్యానుడై. 18

మ. చెఱఁగు ల్చక్కఁగఁ జెక్కి నిల్వఁబడి నిశ్చేష్టత్వముం జెంది ముం
 గురు లొక్కించుక గీటి కొప్పిడి నృపుం గోపించి నిట్టూర్పుతోఁ
 దరుగం జూచి వచింపఁ బోయి మరల న్దీనత్వముం జూపిని
 పురత న్బలెగడు మోహినీయువతికి న్సూర్యాన్వయం డిట్లనున్ 19

ఉ. వారిజపత్ర నేత్ర ! హరివాసరసద్వ్రత మాచరింతు, నీ

దారుణ భంగి మాని విను తద్విధ మీతిథి నేకభుక్త
 స్వారకచేసి తేపు నుపవాసము జాగ్రత్తంబు ద్వాదశీ
 పారణయున్ వ్రతాచరణ పద్ధతి యై విధియుక్త మై తగున్. 20

క. అని తలుపు తీయుసతనిం

గనుంగొనుచు నగ్రభార్య కౌతుక మొంద

నృని మించు ననుచు నమ్మో

హినీవనీత యిట్టు లను మహిపిభుతోడన్.

21

చ. నిను విడనాడ నెన్నటికి నిక్కము నిక్కము నమ్ము నమ్ము నా

వనితలఁ దేటిచూడ నొకపల్కున కేనియు మాటుపల్క నో

వనజదళాయతాక్షి యని బాస లొనర్చి నరేశ్వరా యుమే

జుని శిరమందుఁ జే యిడినసూనృతవాక్యము రిత్తపుత్తువే! 22

చ. హరిహరి యంచుఁ గర్ణముల నాచికొనం దగినంతపాప మె

ప్పరుసున సంభవించె హరివాసర మన్పల్కుకైనఁ బల్కితే!

పురుషుల నమ్మఁగాఁ దగునె మోసమొనర్చెద వీచటంచుఁ ద్వ

చ్చరణములాన నే నెఱుఁగఁ జాల నటంచు నెలంది పల్కినన్.

సీ. అపకీర్తిపా లేయ నరుదెంచె సతి యంచు

మది నిర్ణయించె ధర్మాంగదుండు

సాక్షి విహితధర్మసరణిని బోధించు

నట్టిబుద్ధులు చెప్పె నగ్రభార్య

చిరషరిచిత మైన శ్రీవిష్ణుపదభక్తి

సమయింతె యని పల్కె సవతిపిండు

సత్యవాక్యద్రోహసరణికిఁ గొంకని

వ్రత మెట్టి దని పల్కె బ్రహ్మపుత్రి

లలనరో! పుత్రమిత్రకళత్రములను

సకలసామ్రాజ్యమును బాయ సాహసింతు

నాటు స్మరైన నూతొలులైనఁ గాని

వ్రతము విడఁజాల నని మహిపతి వచించె.

24

శ్రీ దుష్కాండ చరిత్రము.

15

కా. ఈవేదాంతముఁ దెల్పు పత్ను లేదు రై యీక్షించుచు నిల్వఁగ
 న్నివే సూన్యతవాది నైన సుతుని నిర్జించి యేకాదశిక
 శ్రీవిష్ణు నభిజయింపు మప్పనికి నీ దేయాదిన పైన నే
 న్నివైరాగ్యము చూతుఁ గాక యని యయ్యేణాక్షి వాక్రచ్చినన్ 25
 మ. తగు నేకాదశి నిట్టికార్య మనుచున్ ధర్మాంగదుఁ డాదిన
 న్జగతీనాయక తెంపు సేయు మనుచు న్సంధ్యావళిదేవి నాన్
 వగ లోలోన నడంచి సత్యనిరతి న్విజ్రాయుధం బుగ్రభం
 గిగ రాజన్యఁడు తాల్చి నిల్చె తనయగ్నివంబు ఖండింపగన్. 26
 ఉ. తాళుము తాళు మంచు హరి తామరసాలయ కొల్వ వచ్చి కెం
 గేల నదల్చి పట్టె సురకీర్తనము త్చలరేఁగ భూవిభుం
 డోలి నుతించె శ్రీవతి మహాన్నతసౌఖ్య మొసంగుచు న్సుతుం
 బాలన చేసె మోహిని నెపంబున నాన్యపకీర్తి మించఁగన్. 27

శ్రీ సతగ్రాహమజ్జరి.

శ్రీ ధృవచరిత్రము.

క. శ్రీరమ్యరాజ్యగరిమన్.

ధారుణి నుత్తానపాదధరణీపతి చె

న్నారు సునీతి సురుచి దే

వేరులుగా నగ్నిదీప్తి విలసితుఁ డగుచున్.

1

శా. ఆరాజన్యన కగ్రజాతుఁడు ధృవుం డై దేండ్లబాలుండు సిం

గారం బొలగఁ బసిండిమే నొలయ నికగం బొమనోధైర్యముం

దోరం బై కనుపట్టఁ జిన్నినడలం దోతెంచి లేనప్పుతో

గారా మొప్పఁగఁ దండ్రపెందొడల నెక్కంబోపుచున్నంతపోన్.

క. చూపోపక సురుచి మదిని

గోపము జనియింప సవతికొమరున కను నో

పాపఁడ ! నిలు మెట కేగెడు

నాపత్తితొడ నెక్క నీకు న్యాయమె చెపుమా.

3

ఉ. పుట్టితెనాదుగర్భమున ! భూనుత సద్వృతకోటి సన్నితే

మెట్టితే సర్వతీర్థములు మేను గృశింపఁ దపం బొనర్చితే

పుట్టెఁడు కోరిక ల్గదురఁ బొంగుచు వచ్చుచునుంటి వార నీ

కెట్టు లభింపనోపు ధరణీశ్వరునూరుగతోడుసంపదల్.

4

క. ఈచెనఁటిబుద్ధి నీకుం

దోఁచెన్మాయటు కాక గర్వదూషితమతి నా

ల్లోచించి సవతి తెలిపెనా

నాచిటుతనిసొత్తు సొమ్ము నగరికి వెలియె.

5

మ. అని సిన్నమ్మ యదల్చి పల్కె జనకుం డమ్మాట లాలించియున్
వినన ట్లూర్చక యుండె బాలకుండు నిర్వేదంబు రెట్టింప నె
న్వెనుకం దగ్గి గిరాలున న్మరలి వెన్నీతి నివోకించుచుం
జని తల్లిం గని మోము వంచుటయు నాసాధ్యలలామం బనున్. 6

క. ఆతల్లి యేమి యనెరా

నాతండ్రీ కంటినీరున న్వచ్చితివే

నీతండ్రీ చూచుచుండెనె

యీతలవంపు లగుచేత లెట్లు భరింతున్. 7

గీ. అని కవుంగలించి యాననం బెత్తిన

యమ్మమోముఁ గాంచి యావు రనుచు

నేడ్చుచున్న బాలు నెల్లరు నీక్షింప

నాలగోలు బాలగోలు నయ్యె. 8

ఉ. అప్పుడు కంటినీ ర్దుడిచి యల్లన బాలుని బుజ్జగించుచు

నైప్పుము నాయనా! నవతి చిన్నతనం బొనరించి యంపెనో

యెప్పటియట్ల మీజనకుఁ డిచ్చమెయి న్నిను గారవింపఁడో

యొప్పులకుప్ప యన్న ధ్రువుఁ డొయ్యనఁ దల్లిని జూచియిట్లనున్. 9

క. అమ్మా! తప మన నెయ్యది?

యెమ్మాడిగ నొనర్ప దేవుఁ డిచ్చ నలరువాఁ

డమ్మేటి నామరూపము

లెమ్మాదిరి బోధ చేయు మెఱిగితివేనిన్. 10

చ. అన విని బాష్పము ల్గొరఁగ నకుగనఁ జేరిచి తల్లి పుత్రికా

నినుఁ గని మాటుతల్లి యిడునిష్ఠరకష్టము లోర్చుచుంటి నా

కనులకు నీవునుం గలుపు గావలె నంచును బోధ చేసి యి
ట్లనిపెనె తండ్రి చూడ నకటా ! విధి నాదెస నెంతక్కురుఁడో ! 11
క. చూడ ముకుఁబచ్చ లాటని

• నాఁడవు నీవేడ వేదనాజ్ఞయిత త్వం
వేడఁ దప మేలరా యీ

యీడున కీబ్రహ్మహత్యయే యనురీతిఁ.

12

మ. అనుచుం బెక్కుతెఱంగులం దెలిపి ధైర్యాలంకృతోద్భాసియై
వినకుంట న్బరమేశురూపగుణము లేవమాటు వర్ణించి భ
క్తిని నెక్కులెడునాక్యబోధ ననురక్తిం జల్పె నబ్బాలుఁడు
జ్ఞననీ ! వచ్చెద నంచు మొక్కిరి తపము న్నాధింప నేగ న్వసన్.

క. చనిచని వనమున నారద

మనీశ్వరుని గాంచి వినయమున మ్రొక్కుటయు

నమనమున ననుకంప గదుర

జనన్మాధతనూజుఁ జూచి సంయమి పలికెన్.

14

ఉ. బింటిఁ జరించుచుంట తగదోయి కుమారక మోము వంచెదే

కంటికి నీర దేమి మది గాసిలఁబోకుము యోగదృష్టిఁ గ

న్గొంటిని సర్వము న్నిను ముకుందుఁడు ప్రోచునుగాత రమ్ము మీ

యింటికి నంపి వత్తు ననె నీశ్వరునిం గనఁ గోరె బాలుఁడున్. 15

శా. శ్రీలక్ష్మీపతిద్వాదశాక్షర్కమునిశ్రేష్ఠుండు బోధించుచు

నీలం బొప్పఁ బఠింపుమీ యనుచు నిచ్చె న్యోగలక్ష్మ్యదులన్

బూలుం భండ్లుం జెలంగునమ్మధువనమ్ముం జేరి బాలుం తెద

స్త్రీలంచు న్యమునానదీతటము నెమ్మిం గాంచి సంప్రీతుఁడై.

16

ఉ. అప్పుడు రాచపట్టి పరమాత్మఁ దలంచుచుఁ బెక్కునేమముల్
దప్పక తాల్చుచు న్నప ముదగ్రతఁ జేయఁ దొడంగ నిద్రయున్
దప్పియు న్నాకలి న్మఱచెఁ దాపసు లచ్చెరు వొంద లోకము
ల్తుప్పిరి గొన్న వేండ్రమున మువ్వురు వేల్పులతోఁ జలింపఁగన్. 17

క. ఈగతి నొప్పెడు ధ్రువునిన్
భోగివలయుఁ డౌ ననంగ బుధులు నుతింప
న్వేగఁ గనవచ్చె శ్రీహరి
లేగను గనవచ్చు నావులీల దనర్పన్.

18

క. ఒకచెంపఁ గొట్టఁ బాలు మ
తొకచెంప న్గొట్ట నీరు నోహూ బాలుం
డకలంక తపశ్శక్తిని
సకలేశ్వరుఁ గాంచె నంచుఁ జాటిరి దివిజుల్

19

ఉ. మేటి కిరీటము స్ఫిరియు మేలిమిరత్నము వైజయంతియున్
హటక చేలము న్నిడుద యైనకన్కుంగ వొ సొల్లు చేతులుం
జాటి పరాత్పరుం దెలుపఁ జొగిలి మ్రొక్కెను బాలుఁ డౌజగ
న్నాటకసూత్రధారి కరుణన్ దరముం గొని దున్వేఁ జెక్కులన్.

సీ. వేదాత్మకం బైనవిష్ణుశంఖస్పర్శ

చే శక్తి గల్గి చేవేశ సర్వ

మయుఁడవు నీవె చిన్మయపరబ్రహ్మంబ

వీవె వేదాంతార్థ మీవె కౌవె

సత్వసత్త్వం బీవె షడ్గుణాతీతుఁడ

వీవె దివ్యజ్యోతి వీవె కావె

నిరతిశయఁడ వీనె నిత్యమూర్తివి నీనె
లో వెలి వెలిఁగెద వీనె కానె

యని వినుతినల్ప బాలకుఁ డభిమతార్థ

- మనుచు హరి యిర్వదాత్వేల నొనరు నేండ్లు
వసుధఁ బాలించి సప్తర్షివరప్రదక్షి
ణార్హమండలం బేలు స్తుత్యర్హముగను.

21

చ. అది యుగము ల్పశించుతఱి నైనఁ జలింపనిమండలంబు నీ
యదిగ నొనర్చువాఁడఁ జనుమయ్య పురంబునఁ దల్లిదండ్రుల
న్మదమునఁ దేల్పుమయ్య యని మ్రొక్కులనంది భవిష్యదర్శము
ల్పదిలముగా వచించి చనె భక్తజనావనుఁ డాదరంబునన్. 22

శా. సాయుజ్యంబును వేఁడనైతిని గదా సంసారచక్రంబున
స్మాయాబద్ధుఁడ నై భ్రమించుటకు సామ్రాజ్యంబు ప్రాపించునో
కాయం బస్థిర మంచు నొచ్చుకొని లోకస్తుత్య నాజ్ఞ న్బురిం
డాయ న్బాలకుఁ డెంచె; నాథదుఁడు మింట న్వచ్చి రాజేంద్రుతోన్.

ఉ. ఏ మది చిన్నవోయెదు మహేశ్వర ! మీసురుచీంద్రువక్త్రకు
నేమమె యామెపుత్రకుఁడు శ్రీయుతుఁ డై మనుచున్నె నా నతం
డోమునివర్య యగ్రసుతు నుల్లమునం దలపోయుచుంటి న
య్యో మనియున్నె నా నివిని శుభోక్తి వచించి చనె న్మునీంద్రుఁడున్.

సీ. ఆరాజవరుఁ డప్పు డగ్రభార్యను జేరఁ

బిలిచి పుత్రునివార్తఁ దెలియఁజెప్పి

పట్టణాలంకారపద్ధతినియమించి

వాటింపఁజేసి యమ్మేటిరాక

కెదురుగాఁ బల్లకు లెక్కి దేవులతోడఁ

గదలి యాఘ్రవుఁ గ్రుచ్చి కౌఁగిలించి
యతని నమస్కృతు లంది దీవన విచ్చి

పట్టంబు గట్టి సంబర మొనర్చె

శింశుమారప్రజాపతి శిఖిగురుండు

మామలుగఁ బ్రమియు నీలయు భామినులుగఁ

గల్పవత్సరోత్కరు లనఁగల తనయులఁ

బుత్తి నొక్కర్తుఁ బడసె నిద్దాత్రి ధ్రువుఁడు.

25

క. తనయుని సుగుణోజ్వలు శ్రీ

జనార్దనాసక్తచిత్తు సంతానయుతుఁ

జన్మనీజనకాదరుఁ గని

సునీతి సంతసము నొందుచు నివిలసిల్లెఁ.

26

శా. పాలించె న్వరసేతు శీతమహిభృత్పాంతోరు భూభాగముల్

దూలించె నిపుఁడైర్యమేరుశిఖరిఁ దోర్దర్శ మేపారఁగఁ

జాలించెం ధనదేశవీరరణముల్ స్వాయంభువప్రీతికి

స్మేలించె న్హరియాజ్ఞ సత్రుతువుల నిమిలెఁ ధ్రువుం డ్విద్యరఁ. 27 :

శ్రీ సత గ్రామ జ్ఞాని.

శ్రీ రామ చరిత్ర-

క. శ్రీదశరథరాజు సుపు

త్రోదయ మర్థించి యాగ మొనరించుతటిన్

శ్రీదయితుని వేడిరి బ్రే

ప్రదులు రావణవధార్థ మై జనియింపన్.

1

మ. అభయం బిచ్చి తదుక్తి దెల్పి హరి దేవానీకముం బంచెద

చుభలగ్నంబున హవ్యవాహనుడు నిచ్చి బాయసం బిచ్చెద బే

మ భరం పొటను గైక కగ్రమహిషీమర్యాదక గౌసల్యకు

స్వీభుడర్పించె సుమిత్ర కిచ్చి సవతు లెన్వేడగ భక్షించుడున్.

మ. పాలతు జ్ఞువురు గర్భచిహ్నములతో బొల్పొంద సీమంతముల్

సలిపె నైవేభవ యుక్తుడై దశరథక్షాపాలుడంతం దలం

పులుమాసంబులు నిండ పోడశకళాస్ఫూర్తి నమాభర్త కో

సలరాజాత్మజ కుద్భవించె జనరక్షాధాముడై రాముడై.

3

క. రణభీకర మగునారా

యణ శంఖ మ్రొదనె భరతుడనక గైకకు నా

భణి చక్రాంశంబుల ల

క్షణశత్రుఘ్నుల సుమిత్రకాన్వేరి ధరన్.

4

ఉ. బాలురు తల్లిదండ్రులకు బండువు సేయుచు నాటపాటలం

దేలుచు పేదశాస్త్రముల ధీనిధులై విలువిద్య నేర్చుచో

మే లని గాఢిజుండు పుడమిం గృతురక్షణ కర్థివచ్చి, భూ
పాల! మహాగ్రరాక్షసవిఫాలుని రాముని బంపు నావుడు. 5
పసిబాలుండు మహాగ్రదానవుల బాపం జాలం దోతండి. 6
నసి చాపాదులతోడ వత్తు ననగా నమ్మాని యల్ల న్వసి
ష్టసుబోధ న్నపుడంప లక్ష్మణునితోడ నాముఁ జేతేరం దా
పసి శస్త్రాస్త్రము లిచ్చె వింటిపనఁ బోల్పునాక నా రున్నచో. 7
శా. ఘోరలి బై చనుదెంచుతాటకికి నుగ్గరి డై గుర్రాక్తి యమా
గారాతిధ్య మొసంగి తత్సుతుల వీకందాకెఁ బాణద్వయి
న్వారీచుం డలదక్షిణాబ్ధి బడియె న్నందె న్నుబాహుండు నా
శ్రీరాముం డసమానుఁ డై యజనముఁ జేయించె నమ్మానిచే. 8
మ. హరచాపోక్తిఁ దలంచి వేడగ మిథిలాధ్యక్షుం గనంగోరి య
వ్వరమానీందుండు రామలక్ష్మణులు గొల్వ న్వచ్చుచో రామహా
దరజస్పర్శనమాత్ర నొక్కశిల కాంతాయాపముం గాంచె న
ప్పరి కమ్మువురు నేగిన న్ననకుండు న్బుజించి విల్పాసిన. 9
ఉ. గాఢిజుకన్నుసన్నఁ బురఘస్కురు వి ల్విలుగంగఁ జేసి ధా
త్రీధవుగౌరవంబుం గను శ్రీరఘురాముండు పెండ్లిపెద్దదై
భూధరమంతవాఁ డగుచుఁ బొంగుచుఁ బంజ్జీరఘండు వచ్చె న
న్మైథిలి నూర్మిళాసతిని మాండవి నాశ్వుతకీర్తిఁ గన్యల. 10
శా. కల్యాణంబు లొనర్చె నల్లు జనకక్షాభిర్ర వేర్వేలుం గౌ
సల్యాపుత్తుని లక్ష్మణు న్భరతుని న్నతుఘ్నుం బూజించి త్వ
త్తుల్య న్బాణి బరిగ్రహింపు మని సంతోషంబుతోఁ జేమతో
మాల్యాదు ల్మధుపరగము ల్జరపి సన్మంతోక్త మారీతిగ. 11

మ. అరణ్యంబు ల్చతురంగనాహినులుఁ దా నల్లుండ్ర కర్పించి భా
సురవప్తాభరణాదులన్ దశరథక్షోణీశుఁ బూజించి స్నా
దరుఁడై కూతుల సారెవెట్టి యనిచెన్ దాసీజనం బిచ్చి సో
దరుఁడు స్నాంతలు వంత నొంద మిథిలాధ్యక్షుండు దీనాత్ముఁడై.

మ. జనకు న్మెచ్చి పర్యాణ మై దశరథక్షాభర్త యేతంచుచోఁ
గని శ్రీరాముని భార్గవుండు హరువి ట్టండించి గర్వింతె నా
ఘనచాపం బిదె వంపుమన్న నతఁ డుగ్రస్ఫూర్తి నీపుణ్యలో
కనికాయంబొ పదంబొ తున్ను నికఁ నిక్కం బీశరాగ్రం బనెన్.

మ. మది గుర్తించి నుతించి భార్గవుండు రామా కశ్యపాజ్ఞ న్భవి
న్బద మానం జన దది కేగవలెఁ ద్వద్బాణాగ్ని మత్పుణ్యసం
పదకౌ నావుడు నట్లొనర్చెఁ దపము న్బ్రాపించె నాతండు స
ర్వదిశ ల్లోభ రనఁగా నయోధ్య విడిసె నాజేంద్రుఁ డత్యుద్గతిన్.

ఉ. భూవిభుఁడగు సూనునకుఁ బొంగుచుఁ బట్టము గట్టనెంచుచో
భాష్టి నెఱింగి లగ్న మొకభంగి వసిష్ఠుండు పెట్టె నంత నా
గ్నేవియు మంథరారసన దేవహితార్థము నిల్చె దాని బో
ధావశయై నకైక తనతాలిమి తూలఁగ భర్త కిట్లనున్. 14

ఉ. ఆహవభూమిఁ దే ర్నడిపినప్పుడు రెండువరంబు లిచ్చి తీ
వీహిత మాచరింపుము మహీపతి మత్సరుఁ జేసి రాము ని
ర్మోహుండ వై యరణ్యమున ముచ్చటగాఁ బదునాలుగేండ్లిడ
స్నాహస మొప్పఁ గోరితిని సత్యవచోనిధి వైన ని మ్మనెన్. 15

మ. వికటంబై హృదయంబు వీలుపలు కుర్వీనాథు నొప్పించె మా
టకు మార్మాట వచింపలేక యతఁ డుండ నామచంద్రుండు బా

నకితో లక్షణముతోఁ జనం దలంచె భూనాథుండు సద్భూషణ .

ప్రకరంబు ల్దనముద్దుఁ గోడలకిఁ బంప న్భక్తితోఁ గైకొనెన్ . 16

మ. అన్నయుఁ దమ్ముఁడు న్మనులయిట్టుల నారలు గట్టి విండ్లతో

మన్నన సీతతో నడవిమాగముఁ బట్టిరి నావ దాటిఁ పే

రెన్నికఁ గన్నసన్మనుల నెల్లరఁ గాంచుచుఁ జిత్రకూటముం

గన్నతెఱుంగెఱింగి కనఁగా వడి నాభరతుండు వచ్చినన్ 17

చ. దశరథుచందము నినుచు ధర్మవిధు ల్పెఱవేర్చి పాదుక

ల్యశమొనరింపఁ గైకొని తపంబునకై భరతుండు నేగె ది

గ్వీశదయశుండు రాఘవుఁడు వేడుకఁ గట్టిన పర్ణశాలలో

శశిముఖి సేవ చేయ ననుజన్ముఁడు గొల్వఁగ నుండి వెండియున్ 18

సీ. కౌకాశురుని గాచి కామించు శూర్పణ

ఖను దమ్ముచే భంగ మొనరిపించి

ఖరదూషణాది రాక్షసులను బదునాల్గు

వేల నొక్కఁడ నిల్చి లీలఁ దున్ని

మాయామృగముఁ ద్రొంచి మైథిలి న్వేదకుచు

నలజటాయువునకు నగ్నియిచ్చి

తోవ నడ్డినకబంధుని మోక్షమొందించి

కూరిమి శబరివిం దారగించి

సీతసౌములు పొడఁగాంచి చింతనొంది

ద్యుమణిసుతుఁ గాంచి సప్తతాళములఁ గూల్చి

వాతిఁ గూల్చి సుగ్రీవు భూపాలుఁ జేసి

భూమిసుతజాడ వినఁగోరె రామభర్త.

శా. సుగ్రీవాజ్ఞ వనేచరు ల్వేదకి రాక్షోణీసుతార్థంబు స

ర్వగ్రామంబు లరణ్యము ల్లిరిగుహాప్రాంతంబులు న్వాచిలో

జాగ్రన్మంగళవిగ్రహుండు హనుమజ్జంఘాకుఁ డబ్ధిందు న

త్యుంగుం డౌచ నతిక్రమించి కనె దైత్యోదగ్రలంకాపురిన్. 20

ఉ. నెమ్మది రామ-రామ యని నెవ్వగ నొందెడి సీత కెంతయు

న్నమ్మక మొప్పఁ బలిగ రఘునాథునిముదిక నిచ్చి మ్రొక్కి ర

త్నమ్మఁ బరిగ్రహించి వరదానవనాథుని గాంచి లంకాపెం

దు మ్రొనరించి దాశరథిలోఁ బవమానసుతుండు తెల్పినన్. 21

మ. రవిపుత్రాదులు గొల్వ రాఘవుండు సంగ్రామార్థమై వచ్చి యు

న్నవిధం బెంచి విభీషణుండు శరణన్న న్వాయుసూన్తుండు కా

వలె నా నైకొని వానరప్రభులచేవన్ వార్ధిఁ గట్టించి దా

నవలంకాపురిఁ జొచ్చి సంధి నడిపెన్ న్వాయంబు దీపింపఁగన్.

ఉ. రాక్షసవర్యు లట్టితఱి రాఘవవీరులఁ దాఁకి యాజగ

ద్రక్షు లేయునాశుగపరంపరచే హతులైరి వానరు

లక్షలుఁ గోటులై బ్రబలి లగ్గుల కెక్కిరి కుంభకర్ణధూ

మాక్షునికుంభ ముఖ్యులు సమగ్రబలంబుల తోడఁ ద్రెళ్ళినన్. 22

ఉ. ఇంద్రజిహ్వాదివీరుల నహీనబలాధ్యుల లక్ష్యుండు ని

స్త్రందయశుండు కూల్చుటయు దారుణరోష విషాదవేదనన్

సాంద్రవిభూతి రావణుండు శ్లాంగరరంగము నందు నిల్చె దే

వేంద్రవిమాన మెక్కి మచజేశ్వరుఁ డత్తఱి బోరె వీరుడై. 23

చ. వెఱవక భాహువు ల్తలలు విండ్లు శరమ్ములు సారెసారెకు

న్నెడకుచుఁ గ్రమ్మర న్మొలచిన నృగ డొంది విభీషణోక్తి

రైటింగి పితామహాస్త్రము మహీతనయాధిపుఁ డేసె నుగ్రతఁ.

నెఱకులుఁగాఁడి పాట నవనిం బడె రావణుఁ డద్రుపోలికఁ. 25

మ. జయరామకృభుఁ డవ్విభీషణుని రాజ్యపాపుఁ గావించి ని
ర్దయ చూప నిఖిఁ జంద్రుఁగా నెఱపె సీతాకాంత ముల్లోకము

త్రియముం జెందఁ గుజేరపుష్పకము తీవి స్తేపితో నెక్కి స

దభయభక్తు ల్గలదానవు ల్గవులుఁ గొల్వ న్లక్ష్యఁజోపేతుఁడై. 26

సీ. రావణవైరి భారద్వాజు విం దొందె

హనుమ నందిగ్రామ మనుగమించెఁ

బురము శృంగారింప భరతుఁ డుత్తరువిచ్చె

శత్రుఘ్నుఁ డలరుచు సంఘటించెఁ

బౌరబాంధవులు భూపాలుఁ దోడ్తెచ్చిరి

తల్లులు దీవించి ధన్యలైరి

సీతఁ గౌఁగిటఁ జేర్చి చెల్లెందుఁ చెలఁగిరి

పట్టణోత్సవ మంతఁ ప్రబలమయ్యె

జాంబవ న్ముఖాసీత గంగాంబువులను

గొని వసిష్టాదు లభిషేకమును రచింప

ధర్మపత్ని సమేతుఁడై తమ్ము లలర

రామభద్రుండు పట్టాభిరాముఁ డయ్యె.

శ్రీ సత్రాథామజ్జరి

అంబరీషచరిత్రము.

క. శ్రీవనితాపతిభక్తి

శ్రీవిలసితుఁ డగుచు నంబరీషుండు ధరి

త్రీవలయ మేలుచుండె ది

శావణిత కీర్తిచంద్ర సదృశుండగుచున్ .

సీ. నాభాగతనయుండు నయశాస్త్రమునఁ దండ్రడి

తల మీఁతె ననుపెంపుకలిమిఁ గాంచి

పతి దైవముగఁ గొల్చుపరమ పతివ్రతా

మణి ధర్మపత్ని యన్గణనఁ గాంచి

త్రేతాగ్నులును బోలెఁ దేజరిల్లెడి సుత

త్రితయంబు కల దంచు నుతులు గాంచి

యర్బుదపేటకు మైయలరు గోధన మిచ్చి

సవనదీక్షల ద్విజస్తవముఁ గాంచి

సార్వభౌమాగ్రగణ్యప్రశస్తిఁ గాంచి

రాజయోగివ రేణ్యుఁ డై పుణ్యఁ గాంచి

చిత్త మొక్కటగా శౌరిచింతఁ గాంచి

రక్తితో నంబరీషుండు భక్తిగాంచె.

క. ధర్మానుష్ఠానమునకు

నిర్మలకీర్తికిని యోగనిష్ఠాదులకున్

భర్మాంబరుఁ డెద మెచ్చుచు

నర్మలఁ జక్రాయుధంబు నతనికి నొసఁగెన్.

చ. కుతుకము మీఱఁడు మఱికొన్నిదినంబులు పోవ నన్నుని

ప్రతతి ననుజ్ఞ వేఁడి కులభామ సపర్య లొనర్చి కొల్వఁగా

నతులితభక్తితో సురగ నార్చిత మైతగునట్టి ద్వాదశీ

వ్రత మొనరింపఁ గోరుటయు వచ్చెను గార్తికశుక్లపక్షమున్. 4

సీ. ఏనాఁడు శ్రీకృష్ణుఁ డిచ్చానుసారియై

పాలికడలి నిద్ర మేలుకాంచు

నేనాఁడు లోకంబు లేలుతలంపుతో

శీలక్షి పతి గొల్చి లీల వచ్చు

నేనాఁడు బృందావనేందెరామణి హర్ష

పూరితచిత్త యై పేరు గాంచు

నేనాఁడు బ్రహ్మదు లెల్లరు భూలోక

గతుఁ డైనహరిని సంస్తుతు లొనర్తు

రట్టి కార్తికైకాదశి నాదియామ

మందుఁ బత్నీయుతుండు కాళిండి గుంకి

మధువనంబున కేఁడు రమాధవునకుఁ

జేసెను మహాభిషేకంబు వాసి మీఱ.

శా. సకలస్థానములను ద్వాదశీవ్రతము విష్వక్సేను నర్చించి ని

శ్లోకం బ్రాహ్మణపూజయుం జలిపి హర్షస్వాంతం డేకాదశిం

శ్రీ సతగఢామజ్జరి.

- బంకేజోదరుఁ గూర్చి జాగరణము నృక్తి నృమర్థించె న
య్యోంకారాత్మకుఁ దత్త్వ వేది యగునయ్యుర్వీకుఁ డుస్సొంగుచున్
శా. క్షీరాన్నంబును జున్ను మేల్మీఁఫలము ల్చిత్రాన్నము న్నెర్లు పా
ల్పూరీ ల్పూరణభక్ష్యముల్ ఘృతనదు ల్పొంగారు శాల్యన్నము
న్నీరంబు ల్మఱుఁగఁటి కృపకడఁ బేర్మి నిస్సప్రసంతర్పణం
దోరం బై కనుపట్ట ద్వాదశిని సంతోషంబు దీపింపఁగన్. 7
- శా. ఉర్వీజానియుఁ బారణంజలుపఁగా నుద్యుక్తుడై యున్నెడం
దుర్వాసుండు భుజింప వత్తు నని తోడ్చో నేగె స్నానంబుకై
యర్వీ దేవునిరాకఁ గోరుచు నృపుం డుండె నృయోతగ్గంతుడై
సర్వంబు న్జనజొచ్చె ద్వాదశి మనస్సంకోచ మబ్బె స్తుదిన్. 8
- శా. ఓహూ, పండితులార ! శాస్త్రనియమం బూహింపుఁడీ ద్వాదశీ
న్బాహుటం బగుపారణావిధికి విప్రస్వామి కోపించి నన్
ద్రోహీ యంచు శపించు మానిన వ్రతద్రోహం బగున్ ధర్మసం
దేహంబు నివడఁదీసి తెల్పుఁ డని ధాతీభర్త పార్థించినన్. 9
- క. అప్పుడు విద్వన్నికరము
చెప్పెను శ్రీపాదతీర్థ సేవను దోషం
బుప్పతిల దనుచు నృపుఁ డా
చొప్పు నృజియించె దాపసుండు న్వచ్చెన్.
- చ. అతిథిని గాంచి లేచి వినయంబున మ్రొక్కెడు నంబరీషు వై
హుతవహునట్లు మండిపడి హుంకృతితోఁ గను లెఱుచేసి నీ
వ్రత మన నెంత న న్బిలిచి వంచన నెంగిలికూడు పెట్టెదే
హతమొనరింతు నిన్నని దురాగ్రహుడై ముని భీకరాకృతిన్. 11

శా. కాలాహిప్రభ లీనుపెంజడ దిశ ల్లంపింప దోశ్శక్తితో
నేల న్నొట్టిన నార్పుటెల్లు లొదవ నింగి నివడంపించుచు
న్ములోగ్గాయుధహస్త కృత్య యెదురై శుంభద్గతిం దాంకె ధ
ర్మాలానంబునఁ గట్టువడ్డగజ మయ్యె న్నేడు శాంతాత్ముడై. 12

మ. హరియాజ్ఞ న్వరచక్రరాజము మహాహంకారకృత్య న్వసం
దతీగె నూపముఁ జక్కుచేసి మఱియు న్దగ్ధంబుఁ గావించె దృ
ష్టి రవం తేనియు లేక యమ్మునివరు న్వేధింపఁగా నెంచుచు
న్నటుమాడ నైలరేఁగి వెంటఁ బడిన నొచ్చె న్మునీంద్రుం డెదన్.

శా. సక్రోధోన్నత వహ్నికీల లెగయ న్సర్వంకష ప్రజ్ఞతోఁ
జక్రం బప్పు డనేకచిత్రగతుల న్సంచారముం జేయుచు
స్వక్రోక్తు ల్లలమానిపుంగవుని గర్వం బొల్లఁబోవ న్నిశా
చక్రం బెల్ల వడంకఁజేసె సుర లాశ్చర్యంబునం జూడఁగన్. 14

మ. కలఁగం బాటును దాటు తీచ్చవడ్కు మై కంపింప నెన్వెనగ యై
నిలుచుం బోరఁ దలంచు నొంచుననుచు నిర్భిన్నచిత్తంబుతోఁ
దల పంకించును దాళఁజాల నను నాతప్పేమి రక్షింప నీ
యిలవై నెవ్వరు లేరె యంచు ముని పెల్లేడ్చు నైసంజ్ఞాచుచున్.

క. ఈతాపము సైరింపఁగ

నేతీరున నేర్తు నంచు నిలఁ గా లూన

నీతిఁ గొని డాఁగఁ జనె ముని

పాతాళంబునకు వెంటఁ బడెఁ జక్రంబున్.

16

మ. వెమకం జూచి దిగు ల్గడలొగ్గనఁగ వినీధి న్వస శ్వాతీ య
మ్ముని దేవేశ్వర కావవే యనినఁ జేమోడ్చు న్నమర్పించి నే

ననఁగా నెంత సుదర్శనంబునకు మా తాడ న్సమర్థుండనే
 యనిన స్మృహ్మపురంబుఁ జేరఁ జని నెయ్యం బొప్పఁగాని ట్లనున్.
 మ. అనలార్చు ల్పెదఁచల్లెఁ జక్ర మేకటా యబ్జోద్భవా సతకృపన్
 మనుపం జిత్తములోఁ దలంపఁగదవే మన్నింప రావే యన
 న్ననుఁ బుట్టించినవానిమాటఁ గడన న్నాచేతఁ గా దంచుఁ బ
 ల్గినఁ గైలాసనగంబుఁ జేరి ముని భక్తిం గాంచె సర్వేశ్వరున్. 18
 శా. సర్పంబు న్గరుఁడుగడు వోలె నను నీచక్రంబు గారించుచుం
 గార్పణ్యంబున వచ్చుచున్నయది సతాగరుణ్యరత్నాకరా
 యూర్పైన న్విడనీక మంట లిడె నయ్యో పాణిము న్నిల్పరా
 కర్పూరాధిక కీర్తి భాస్వర ! యన న్గంజోదరాపుం డనున్. 19
 శా. ఈచక్రంబు త్రిశూల మేనును రమాధీశుండు శక్తిద్వయి
 న్బుచ్చకావనతత్పరత్వమున సంభూతంబులం జేయఁగా
 వీచీలాస్యజలోరు దేశమున్ నవ్విష్ణ్వయ్యుధం బత్తటి
 న్నాచేఁ జిక్కె మదాయుధంబు చనియె న్నారాయణుంజేరఁగన్.
 క. విను ముచ్చక్తి జనించియు,
 జనార్దనాధీన మగుటఁ జక్రము శాంతిం
 గొనఁ దవ్వెకుంతుని గొ
 ల్వు.నేగు మనె శూలి ముని కలంగుచుఁ జనియెన్. 21

మ. కని తత్పాదతలంబున న్బడి జగత్కల్యాణ సంపత్కరా
 మును నీభక్తుని దూటి దానికి ఫలమ్ముం గంటి నే నయ్యయో
 త్తను వెల్ల న్నడఁకంగఁ జొచ్చె నకటా తాపంబు నొందించొనీ
 ఘనచక్రాగ్ని మరల్పవే యనిన భక్తశ్రీకరుం డి ట్లనున్. 22

ఉ. పుత్రయుతుండు బంధు జనపూజ్యుండు బ్రాహ్మణభక్తుఁడు తత్తమ
క్షత్రియుఁ డాద్యసమ్మతుండు శాస్త్రవకుంజర సింహమూర్తి తా
పత్రయదూరుఁ డాదిజనపాలచరితుఁడు తత్త్వవేది స
త్పాత్రితుఁడు సతగ్రుతుఁడు నపాత్రిఁడె నీకు వధింప నర్హుఁడే? 23

క. బ్రతుకు వలతేని సత్వ
స్థితిం బ్రబలునంబరీషుశ్రీసతగ్రుణ
న్నతిఁజేయ నేగు మనె హరి

యతండుఁ జనుదెంచి దీనుఁడై భూస్థలికిన్.

24

మ. అనలజ్వాలలతో వడిం దటుముబం టై వచ్చుచక్కంబుతోఁ
బెనుబాము ల్పడి శోష లుప్ప తిలఁ బ్రసేదాంకుర శ్రేణితో
ననయంబు న్దుదిలేని త్రిప్పటను వ్రయ్యల్పారునెమ్మేనుతో
ముని మౌర్యక గ్రన్థని యంబరీషుండు కరంబు లోప్పఁడై పద్భక్తుఁడై.

చ. హరిని భజింతు నేని యన్పతాదరణంబు నెఱుంగనేని భూ
సురులను. గొల్తు నేని మధుసూదనచక్రము విపరక్ష కై
కరుణ వహించుఁగాక యనెఁ గ్రుగున శాంతిఁ గనె స్సదర్శనం.
బరుదుగ నంబరీషుఁ గొనియాడె మునీంద్రుండు హర్షచిత్తుఁడై. 26

క. కార్తిక శుక్లద్వాదశి

మూర్తిభావంబు నొందెఁ బూర్ణవ్రతుఁడై

కీర్తిఖని యతిథిపూజ

నన్వర్తించి భుజించి విష్ణుభక్తి జెలంగెన్.

27

శ్రీ సతగ్రామజ్ఞాని

గ జేంద్ర చరిత్రము.

క. శ్రీనారాయణ భక్తి

ధ్యానపరావశాత్ముఁడైనద్రవిడేశ్వరుని

గానఁ జనియగన్తుఁడు స

న్మాన మొనర్పమికిఁ గనలి మత్సరమతియై.

శా. ఔరా రాజ్యమదాంధకారగరిమం బత్యద్భుతం బయ్యెని

ద్రావిడజన్ములు నట్లు మ మ్రొలుంగ వింద్రద్యుమ్న భూపాల ఘో

రారణ్యోరు విహారమత్తగజ దేహప్రాప్తి చే విప్రవా

క్సార్థంబు జవి గాంతుగొ కనియభేచ్ఛ న్మాని పోయె న్వెసన్.

ఉ. కన్నులు విప్పి నద్దెసలుఁ గన్గొని సంయమి కన్మాటంగ నం

చన్నర నాథమాళి వినయంబు భయంబుఁ బెనంగొనంగ ము

న్విన్నతెటంగున న్సుభటవీరులతో నృపకోటితోఁ ద్రికూ

టోన్నత పర్వతాగ్రముల నుత్తమజాతిగజప్రసూతుఁడై.

సీ. నును పైనముద్దుమేను నొయ్యారముగఁ దాల్చి

పుడమిపైఁ గా లోపి నడువ నేర్చె

లేతతుండ్రము చాచి లేగొమ్మ లొకకొన్ని

విజిచి నమలునట్టివేరపు నేర్చె

గుణ్ణమావులకింద గున్నయేనుగులతోఁ

గొత్త యాటల నాడుకొనఁగ నేర్చె
గొలఁకులభీ రెల్లఁ గలఁకలు గావించి

తమ్మితూండ్లు పెకల్చుతలఁపు నేర్చె
గొండలకుఁ బ్రాకి తిరుగాడుకోర్కె నేర్చె
జంతువులఁ జీల్చి చెండాడుసరణి నేర్చె
ప్రమాకు లెల్లను జెలరేఁగి మట్ట నేర్చె
సొగసులకు మిన్న యాముటేనుగులగున్న.

4

శా. మోదార్హం బగుబాల్య మిట్లు జరుగన్ భోగార్హమౌ యావన
ప్రాదుర్భావము నొంది హస్తీచయ సామ్రాజ్యాభిషేకోత్సవం
బ్రై దిగ్దేశగజేంద్రులన్ గలిచి ప్రఖ్యాతి న్నజేంద్రాఖ్య సం
పాదించె నివహించె నక్కరి జలప్రాంతోరు కాంతార్హమున్.

5

మ. దశకోటిద్విపసేవ్యుఁ డౌచును గజేంద్రస్వామి భూమీధితా
దృశధైర్యుం డలబంభరాతిథిగణప్రీత్యర్థదానాంబుసి
క్తశరీరోరు సుగంధలిప్తనవ శృంగారాధ్య దిగ్భామినీ
విశదప్రాభవ మొప్ప స్వారి వెడలెన్ భీమాటవీ సీమలన్.

6

ఉ. వెక్కస మైనచీకటులవెల్లిఁ గనుంగొనుఁ డంచుఁ గావుకా
వక్కట కొండ లెల్ల గుమి యై నివసించెను జూడుఁ డంచుఁ గా
వెక్కడిమేఘమాలిక లహీనగతి న్భువిఁ బ్రాకె నంచుఁ గా
వక్కరియూధ మంచును సురావళి కాంచుఁ గ్రమక్రమంబుగన్.

7

శా. వీతాకారముఁ దాల్చి మత్తగజము ల్విన్వీధి నీక్షించి ఘో
కౌరంబు ల్పచరించునప్పుడు భయక్రాంతంబు లై గహ్వర.

ద్వారవ్రాతము లొక్కపెట్ట మొరయ న్వా రాహశాస్త్రాలజి
 ద్భేరుండోరగ సింహ రాజచమరీబృందంబు బిట్టులెక్కడున్.
 క. వనఫేల నావివశతన్

వ నేభసామ్రాట్టు తోవఁ బాసి పిపాస
 న్ననగజములతో సరసీ

వనంబునకు వెడలెఁ బుడమి వడఁక న్నడఁకన్.

9

చ. కనె గజరాజు నవ్యశుభ కాంచన పద్మసుగంధ గౌరవం
 బును మధుప ప్రమోదపరిపూరిత గాన విలాసమేదురం
 బును గలహంసికానికర భాసిత నాట్యకలాపబంధురం
 బును హృదయప్రియంబు ననయంబు నొసంగునరోవరం బటన్
 • పెన్నిధి గన్న పేదవలెఁ బ్రీతి సరస్సున నీదులాడుచు
 న్మన్నన నీరుఁ గోలి కరమండలిఁ బీలిచి చల్లులాడుచుం
 గొన్ని సరోజశాలము లకుంఠితలీలఁ బెకల్చి వైచుచుం
 జె న్నులరార నాడె నలసింధురరాజు కరేణుప జ్జిగ్తోన్.

11

• నీరం బెల్లఁ గలంచుట న్నరసిలో నిద్రించునక్రంబు దు
 ర్వారక్రోధవిఘ్నార్ణమాన యగుచు న్వాలంబు నల్లార్చుచుం
 గ్రూరోగ్రానలకీల లుప్పతిల దిక్కుల్లంప మొంద న్మహా
 ధీరుం డైనకరీంద్రపూర్వపద మర్థి న్బట్టె దంప్రప్రళిచేన్.

12

ఇటు నటుఁ జూచి కొంకక మదేభము గ్రాహముగా నెఱింగి హృ
 త్పుట మవియంగ నేయుటయు ముందటిపట్టు నొకింత వీడఁ ద
 త్తటమున కీడ్చె నమృతసలి దారుణభంగి మరలెచ్చి దిక్కురు
 ల్గోటకట నొంది టిచ్చవడఁగా దుర మద్భుత మయ్యె నత్తఱిన్.

క. జలచరవనేచరంబులు

తొలంగుళ్ల గ్రహంబు లనికిఁ దొడరినభంగిన్

నిలిచి చల్లింపక బిరునై

బలిష్ఠత నెఱుఁపె నుగ్రభండన పరతన్.

14

చ. గుభగుభనాద ముప్పతిలఁ గూరవిషాద్బులు మ్మింట నంటఁగా

నభమునఁ బక్షులు న్బెదరి నల్లడల న్పరువెత్తు నట్లుగా

నిభములు తల్లడిల్లఁగ నహీనరణోత్సవ ముల్లసిల్లఁ గా

రభస మెలర్ప నమ్మొసలి రాద్రవిలాస మొనర్చె నత్తఱిన్. 15

శా. నిర్వేదం బొదవం గరేణువులు దుర్ణితాత్ము ఖండింపఁగా

నుర్విజప్రతతు ల్పెకల్పి యిడ నత్యుత్సాహి యె హస్తన

ద్గర్వాఖర్వపరాక్రమోగ్రుఁ డగుచున్ గ్రాహంబు నో నేసె న

య్యుర్విజావళి చూర్ణమై చనెఁ దదీయోగ్రాసిసాలోద్ధతిన్. 16

మ. మఱియు న్బొరిరి నిప్పుక ల్లరియ సామర్థ్యంబు ల్కప్పొంగఁ గ్రి

క్రిఁజియం గాటు లొడల్కఁ మాఖ నమరు ల్గీర్తింప నశ్రాంతమున్

దఱుచై వాలకరప్రహరములు చిత్తస్థైర్య మూటాడఁగా

నెఱకు ల్లాడఁగ నక్రనాగములు నిర్ణిద న్సహస్రాబ్దముల్. 17

చ. సలిలనివాస మామొసలి నత్వసమగ్రతఁ గాంచి మించె భూ

స్థలి విహరించుచుం బ్రబలు సామజరాజము మేఁత లేక బి

ట్టలమట నొంది డిందుపడి హ నన్కుఁ బ్రోవ సమర్థు లెవ్వరో

బలము చలంబుఁ బ్రాణములుఁ బాయునొకో యనుభీతి నిట్లనున్.

మ. అతటా పట్టును వీడు టొల్లదు మదీయాభీలయద్ధంబుచే

నొకవేళ నివిడెనో మఱింతవడిగా నుంకించిపట్టుం గీతొ

రకరాశావృత దంత ఘట్టనము నోర్వ న్వచ్చునే శ్రీహరి
వికట శ్రాహమదోద్ధతి స్థనుమవే వీక్షించి రక్షింపవే. 19
శా. రక్తశ్రావముచే బలం బెడల నుగ్రగ్రాహ దంష్ట్రాళి ని

• రుక్తింగాంచు టి కెన్నఁడో యెగయఁజిమ్ము నీల్చి చెండాడు నా
శక్తి న్వ మొనరించు నొంచు నకటా సర్వేశ్వరా కావరా
భక్తారాధన తత్సరా శరణు మదాభధ నివారింపరా. 20

మ. చెదరెన్ హృద్గతఛైర్యసంపద నశించెం దాల్మి పెన్బితిచే
బదము ల్దొట్రీలఁ జొచ్చె నంగములు నొవ్వ న్నాగెడున్ దప్పి వి
ట్టదపు న్బాధల కోర్వఁజాల నిక నయ్యో దిక్కు నీవే కదే
గదతోడ న్మోసలి న్వధింపఁ గదవే కావంగదే రాంగదే. 21
శా. ఈపాపం డిక నోర్వఁజాలఁ డని నీకెవ్వారలుం దెల్పరో

కాపాడంగఁ దలంపు లేక యకటా కారుణ్యముం జూపనో
నాపాపంబు ఘలించి నీమనసులోన న్నాటవో నామొటల్
కోపంబో తలపోయఁజాలి నిక నయ్యో ప్రాణము ల్నిల్పవే. 22
మీ. అదె మ్రోసె న్వరపాంచజన్య మనీ యత్యాసక్తి నాలించు న

ల్లదె దేవావళి గొల్వ వచ్చె నని దివ్యానందముం జెందు న
ల్లదెః పక్షింద్రవిమానరాజ మని పేరాస నిరూపించు న
ల్లదె వీతెంచుచు నుండె విష్ణుఁ డని నెయ్యం బొప్ప వీక్షించుచున్.
శా. అమ్ముగుం డెటు దిక్కుఁ గ్కానక మొఱో యంచు న్విలాపించునా

దమ్మున్ శ్రీహరి యోలకించి దృఢచిత్తం బుత్తలం బొందఁ జ
క్ర మ్మేనిం గొనువేళ లేక తనప్రక్కన్ లక్ష్మీ నూతోత్తరీ
యమ్ము న్విడక యెగుచుండె సతి చేలాకర్షణన్ దోడరాన్. 24

ద. హరి యిటు లేగుచుండుటయు నద్భుత మొందుచు దేవతాళి త
త్పరికరము ల్వస న్నొనుచు భక్తిమెయిం జనుదేర దుఃఖిని
ర్భరహృదయంబు గల్గు నలభద్రగజంబును బ్రోవనెంచి ని
ఘ్నతర ఘోరనక్రమకఠోరత మాన్వ సరస్తటి న్గనెన్.

25

ఉ. భీకర మైనచక్రము గుభిల్లున నీరము సొచ్చి గ్రాహము
న్వీక నదల్చి తచ్చిరము వ్రేటుగొనె న్నయశంఖ మొత్తి ల
క్ష్మీకరుడగ్గజేంద్రుని స్పృశించుట నెప్పటిభాతి నొంది 'దే
వా' కరుణానిధీ యనుచు భక్తి నుతించెను బంధుయుక్తుడై.

26

శా. గ్రాహం బప్పటిమేను వీడి నిజశృంగారంబుతో భక్తితో
నూహూనామకుండై హరి న్బొగడుచో నుప్పొంగి దేహాఘ మో
హేహాహేహా దేవలశాపమోక్షణమె నా నొప్పె న్మహావిష్ణువు
న్మాహాత్యం బిటు చూపి కన్మాటగై బ్రహ్మనందసంధాయియై.

27

శ్రీనాథామర్త్యం.

మార్కండేయ చరిత్ర.

క. శ్రీశంకరు నదితికుమా

రేశనుతు స్వారణాశి యేగి మృకండుం

దాశించి కొలువఁ దృపుం

దై శంభుం దేగుదెంచి యమ్ముని కనియెన్.

1

మ. ముద మొప్పం జిరజీవి మూర్ఖతముఁ దౌపుత్తుం గనం గోరెద్దో

పది యా టేండ్లతనూజు సర్వసుగుణప్రఖ్యాతు వాంఛించెదో

యెది నీర్ముష్ట మన న్మృకండుముని సర్వేశు న్ననాపూర్ణుఁ డా

పది యా టేరిడ్లకుమార్కుఁ గోరికొని సద్భక్తిం జనె న్నీటికిన్.

2

గీ. గర్భవతి యై మరుద్వతీకాంత మంచి

లగ్నమునఁ బుత్రకుని గాంచె లక్షణాఢ్యు

వ్యాసఋషి నామకరణంబుఁ జేసె మాను

లెలమి మీఱ మార్కండేయుఁ డీతఁ డనఁగ.

3

క. నారదుఁ దేగుదెంచిన మనం బలర న్ముని పుత్తుఁ జూపఁ బె

న్గారవ మొప్ప నెత్తికొని కాయించి చిరాయు రుపేత రూప రే

ఖారమణీయుఁ డౌటను మృకండున కత్తెఱఁ గెల్లఁ జెప్పి గ్గా

రీర్షమణాఙ్గా యుం దలఁచి ప్రీతిఁ జనె న్మునిపూజ లందుచున్.

4

క. అన్నప్రాశనచాలము

లున్నత్తిసానరించి పిదప నుపనయనాదుల్

మన్నన విద్యాభ్యాసము

గన్నకుమారునకు నమ్మకండుఁ డొనర్చెన్.

5

ఉ. వేదవిదు ల్మహాత్ములు వివేకధను ల్చనుదెంచుజేశఁ ద

త్పాదయుగప్రణామమును భక్తి నొనర్పఁగఁ బంచెఁ బుత్త్రీకున్

సాదరి తాచు దీవన లొసంగుచు నేగద రెల్ల రట్టిచో

నారదమౌనిసప్తకము నచ్చటికిం జనుదెంచె నర్మిలిన్.

6

శా. అమ్మానీంద్రుఁడు భక్తిపూర్వకముగా నర్చించె వారి శ్శుతుం

డమ్మై మొక్కెను మౌను లాఱురును దీర్ఘాయుష్య మస్తంచుఁడ్రే

మమ్ముం జూప వశిష్ఠుఁడర్చఁ గొనమిం బ్రశ్నార్థుఁడై శూలివా

క్య మ్మశీస్సునకు నివిరోధ మని నెయ్య మ్మొప్ప వాక్కుచ్చినన్.

క. ఆకారణం బెఱుంగుట

నాకశ్యపముఖ్యు లప్పు డన్యోన్యముఖా

లోకనములతో ననృతపు

వాకులు పలికితి మ టంచు వాంచిరి శిరముల్

ఉ. అత్తెఱఁ గెల్ల గాంచుచు రయంబునఁ బలెగ వశిష్ఠమౌని యీ

రిత్రవిచార మేటికి విరించికిఁ దెల్పుద మంచు మౌను ల

య్యుత్తమబాలకున్ సరసిజోద్భవుఁడత్సభ మొక్క నంపఁదాఁ

జిత్త మెలర్ప నిచ్చెఁ జిరజీవివి క మ్మని బ్రహ్మ దీనెనన్.

మ. కని బ్రహ్మణ్యులు కశ్యపాదులు శిరఃకంబంబు గావింప న

ద్వినయప్రాంజలి యై వశిష్ఠముని యీవిప్రాత్మజున్ పోడనా

బ్రనివిష్టాయువుఁ జేసె శూలి యిడె దేవజ్యేష్ఠ దీర్ఘాయుర
 స్థని నారాధ్యురు మాను లీవు నన నయ్యజ్ఞోద్భవుం డిట్లన్యుక్. 10
 ఉ. తప్పునె బ్రహ్మవాక్యము యథార్థ ముటంచును బలుగ్రువేదమున్
 తప్పునె యాదిమానివిదితం బగుసూన్యతవాక్యగౌరవం
 బిప్పుడు జీవకోటి సృజియించుతలంపునఁ జేసి శూలికిం
 దప్పు ఘటించినాఁడ నని తత్పదయుగ్మము నాశ్రయించెదన్. 11
 క. అని మార్గంజేయుకుమా

రుని గౌగిటఁ జేర్చి శంకరుం బ్రార్థింపం
 జను మని మూర్ధాఘ్రాణం
 బొనరిచి విధి యంపెఁ దండియన్నెడ కతనిన్. 12
 మ. జనకుం గన్గొని భక్తియుక్తుఁ డయి సాష్టాంగంబు గా మ్రొక్కినం
 దనయుం గౌగిటఁ జేర్చు ముద్దుఁగొను మూర్ధాఘ్రాణమున్ జేయు నేఁ
 మనుచున్ దీవెన లిత్తురా యనును విద్యాసాగరుం డైతివే
 యను నానోములపంట రావె యను న్నత్యంతార్తి మానీంద్రుఁడున్.
 శా. లోకస్తుత్యులు మీరె ఛైర్య మెడలన్ లోలాత్ము లాపే లాక్ష్మ
 శోకవ్యాకులచిత్త రైజనని యిచ్చో నార్త యాపే లాక్ష్మ
 నాకుర దెట్లు మటన్న మాని పలుకున్ నాపాప మిట్లుండె దం
 డ్రీ, కన్నారంగ ని న్ననుంగొనక యేరీతిం బ్రవర్తింతురా. 14
 అని తత్కథ వివరించిన

విని మార్గంజేయుఁ డాత్మ వెలువకఁ దండిం
 గని చంద్రజూటుఁ గొల్చెద
 ననుజ్ఞుఁ దయచేయు మనిన నతఁ డిట్ల నియెన్.

సీ. తండ్రి నీ పుదయించుతఱిని వ్యాసుఁడు వచ్చి
 నామకరణ మిచ్చి ప్రేమ జూపె
 బిదప స్వాముదిక నేత్ర యై పూర్ణాయు
 పును గాంతు వని దేవముని వచించె
 దరువాత యోగవిద్యాపారగులు విపు
 లెల్లరు దీపించి రుల్ల మలర
 మఱియు సప్తర్షిసన్మానితుఁడై పద్మ
 జుఁడు నాత్మ నాయువు నిడ దలంచె
 నీశ్వరుని భక్తి చేయ నీ కిచ్చ నొడమె
 గౌతమీతీర్థ మభిమతప్రీతికరము
 చేయుము తపంబు నిష్ఠాస్థినిధి గోరి
 యనుచు నాపురుషునె మాని తనయఁ గాంచి.

16

ఉ. అగ్గల మైనశోకమున నమ్మునిపత్నియఁ దాను పుత్రకు
 డగ్గఱి కౌగలించి యకటా నిను బాసి భరించు టెట్లాక్తో
 యగ్గిరిజేసు సతగరుణ నంది మముం గనవచ్చు టెన్నఁడో
 యెగ్గతి నోర్చువారము మహీస్థలి నంచుఁ గలంగి రత్తజీక. 17
 ఉ. తల్లికిఁ దండ్రికిఁ దగువిధంబున ధైర్యముఁ బెప్పి పుత్రకుం
 డెల్లరు మెచ్చ గౌతమికి నేగి జలంబుల నాడి వేడగ భా
 సిల్ల శివప్రతిష్ఠ నటఁ జేసి త్రికాలములందు భక్తి ను
 త్పుల్లసరోజపత్రములఁ బూజ నొనర్చె నభీష్టసిద్ధికె.

18

క. కాలం బాసన్న మగుట
 కైలాసనగంబునకు మృకండుసుతునకె

ఫాలాక్షుఁ గాంచ నేగి కృ

పాలోలుఁ డైనబ్రహ్మ ప్రస్తుతిజేసెన్.

19

ఉ. దానికి మెచ్చి యీశ్వరుఁడు తామరచూలికి శైర్య మిచ్చి న

• న్మానపుదృష్టితో ననిచె మౌనికుమారునిగండమాటచే

దానె చనెన్ యుముండు నుచితస్థితిమీఱఁ బ్రభాతపూజలన్

భూనుతనిశ్చలత్వమునఁ బొల్పెఁ గుమారుఁడు భక్తియుక్తుడై. 20

మ. కని భర్తృప్రభుఁ డవ్వికారరహితుం గాలంబు నాసన్న మ

య్యెను ర మృంచును బిల్వ నర్భకుఁడు సర్వేశార్చనాబుద్ధితో .

విన న ట్లూరక యుండెగాలుఁ డను నోవిప్రపాత్మజా పూజ చా

లును రారమ్మనె బాలుఁ డీశ్వర!దయాళూ!!యంచుఁ బ్రార్థింపగన్.

చ. పెడచెవిఁ బెట్టిదే పలుకుభీతి జనించెనె కాల మైనచో

గడువఁగ వచ్చునే విధిని గ్రహింపఁ బట్టెదఁ గాక నిన్నుఁ బో

విడతునె యీశ్వరార్చనము వేగ విసర్జనఁ జేయు మంచుఁ బే

రడలు జనింపఁ జేయు ప్రళయాంతకుతో మునిపుత్రుఁ డి ట్లనున్.

• ఈచంద్రార్థమకుటపూ

జాచరణ మొనర్చునన్న నవమతిఁ బట్టన్

నీచేత నగునె యనుచున్

వాచాగాంభీర్యసరణి వాక్రుచ్చుటయున్.

23

• పెటపెట పండ్లు గీటి తనభీక్షరూపముఁ బెంచి యష్టది

క్రతుములు కంప మొంద ఘనదండము పాశము కై నమర్చి నిం.

దృటి నుపసంహరించెద మదించితె యంచుఁ గరాళవక్త్రుడై

యట్ల నిలువన్ భయం బొదవ నర్భకుఁ డి ట్లనివేడె నీశ్వరున్

ఉ. ఓకరుణాకరా! విడువ నోపను ద్వచ్చరణద్వయార్చనన్
భీకరపాశహస్తుడు వివేకవిహారుడదల్ప జొచ్చెడున్
హ కడ లేనిదుఃఖముల నందెదలో తలిదండు లీశ్వరా!

సాకనె యంచు బాలకుడు చక్కంగ గొగిట జేర్చె శ్రీశివున్,

శా. దీక్షన్ సర్వయుగాంతకుండు ప్రళయోద్ధీప్తారుచందంబునన్

దక్షత్వంబున గాలపాశ మిడి నిర్ధాక్షిణ్యుడై యర్భకున్

దక్షవ్యేషయుతంబుగా దిగిచినన్ దర్శింపజ్జలాకారుడై

వక్షిపాటన మాచరించె శివుడవైవశ్వతుం డీల్గంగన్. 26

సీ. సురదుందుభులు మ్రోయ సుమములు వర్షింప

నమరలోకస్తుతుల్ తుముల మయ్యె

నపుడు మార్కండేయుడంజలిబద్ధుడై

పరమేశు వినుతించి వరము వేడె

సప్తకల్పాయుఃప్రపశన్తి శంకరుడొచ్చె

బ్రహ్మర్షిషటగంబు బ్రహ్మకేతన

మునిసుతుం డాశ్రమంబున దల్లిదండ్రుల

గని మొక్కి సంతోషవనధి దేల్చె

గీ. నుర్వికై యము బ్రోచె మృత్యుంజయుండు

ధీనుతుండు మార్కండేయ మౌనివరుండు

పితృహితుండు సత్యసంధుండు వేద్యుండు

లోకవినుతమహర్షిసుశ్లోకుడయ్యె.

శ్రీ సత్య ధామ ఖ్వా రి .

కు చేల చ్చ రి త్రి ము .

క. శ్రీ రామకృష్ణస్థఖుఁ డై

నేరిచె సాందీపు నొద్ద నిఖిలాగమముల్

ధీరుఁడు కు చేల విప్రుఁ డు

దారుఁడు గురుతుబ్బుఁ డిల సుదామఖ్యాతిఁ.

1

మ. తనపెద్ద ల్గడియించుమాన్యముల విత్తంబు న్మహామేరువుం

గని న స్థైఁంచి కుటుంబరక్షణ నొగిన్గావించువాఁ డెన్నఁడున్

ధనకాంక్షం బరు వేడఁ బోక నిజవిద్యాగౌరవం బొప్ప స

జ్ఞు లెల్ల నివృత్తింప సద్గుణగణైశ్వర్యోన్నతిం జేకొనెన్.

2

శా. ప్రాతఃస్నానము సంధ్యయుం జపము నిర్వర్తించి హృద్విధి స

ర్వాతీతుం బరమేశ్వరుం బరము సర్వాధారభూతుం జగ

న్నేతన్ శ్రీరమణీమనోరమణు నన్నీలాంబరుం గొల్చుచుం

బ్రీతిం ధర్మసతీలలామ గొలువం బెంపొందె నాతం డిలన్.

3

ఆత్మజు లష్టపుత్రధనమస్తనుపలుగ నతిక్రమించి శాం

తాత్మున కిర్వదొక్కరు జయంతసముల్లసియించి సర్వజ్ఞ

వాత్మకుఁ డైనశౌరికృప నంచితలీలల నొప్పుచుండి ర

ధ్యాత్మవిదుం డతఁడును బ్రీయంబునఁ బెంచుచునుండె వారలన్.

ముచ్చట బాలకు లగ్నినులముందట నాడుచుఁ దల్లిచెంతక్కు

స్వచ్ఛిన సరితసం బొదన వారికి నన్నముఁ గూరగాయలు

నృచుడు లూరగాయలును భక్ష్యములుం గలమాన్నము న్నడు .
నృచ్చిక మీఱఁ బెట్టి గరిమంబునఁ బెంచెను గొన్ని నాల్గొగిన్ . 5

4. కూనలు పెరిగినఁ గుండయుఁ

దానయి పెరుఁగు ననుసామెత నిజం బనగా

నానాటఁ బెరుఁగు బాలుర

తోనవ ధాన్యావ సరము తోరం బయ్యెన్ ;

6

మ. నెలకూన ల్పసివాండ్రు వీరి నకటా నే నెట్లు పోషింతునో

చలుదు లెట్లుట కైనఁ జాల దిపు డీసంవత్సరగ్రాస మ

నృలుకు ల్భామిని పలకఁ బకుగన నగె నృద్ధాక్షభక్తుండు జీ

వులఁ బుట్టించినవాఁడు పూరి నిడునే పొ మ్మంచు నూహించుచున్ .

ఉ. ఉప్పును బప్పు నిండుకొనె నూరక బాలకు లేడ్తు రంచుఁ దా

నప్పులు చేసి పెట్టె సరి యయ్యెను బియ్యముఁ గూడ నట్టిచో

నెప్పుడు నిట్లే వచ్చు నిక నెన్నఁడు తీర్పు నటంచు సాటివా

గొప్పక యుండి ర ప్పిడఁగ నుత్తమ యైనకు చేలుపత్తికిన్ . 8

శా. అమ్మా పప్పులు దెచ్చిపెట్టు మనువా రాకొన్నవా రేడ్చువా

రిమ్మి బొమ్మల నాడుకొందు మనువా రె స్టేగుచున్నావు మా

తమ్ము న్నా లిడి నిద్రపుచ్చు మని చెంత నిల్చువా రెత్తికో

రమ్మి యం చెగఁబ్రాకువారు నయి రారామణిం బుత్తకుల్ . 9

శా. ఈరీతి నృతి యొర్పుతోఁ గడపె నయ్యె డప్పు ధాన్యాదులుం

జేర నృచ్చిన నప్పు దీర్చికొని గంజిం గాచి వడ్డించెఁ గ

•• న్ని రొలక న్నుతులార త్రావుఁ డనుచు నిత్త్యంబు నత్యంతమా

•• దారిద్ర్యంబున కోర్వ లేక తనసంతానంబు నీక్షించుచున్ . 10

సీ. పసిబిడ్డఁ డేడ్వంగఁ బ్రక్కలో నెడబిడ్డఁ

డేడ్పించుచుండుఁ బా లి మ్మ టంచు

నాఁకొన్నబిడ్డఁ డట్లడల నొక్కఁ డేడ్చుఁ

బిడికెఁ డన్నముఁ దెచ్చి పెట్టు మనుచు

గంజి ద్రావినబిడ్డ కన్నీ రిడఁగ నొక్కఁ

డడుగును క్షీరాన్న మమ్మ యనుచు

వస్త్రముల కొకండు వాపోవ నొక్కండు

పోరుపెట్టఁ దొడంగుఁ బొత్తమనుచు

నకట దైనము నిరుపేద లెనవారి

కమితసంతాన మిట్టు లీయంగఁ దగునె

న్వారుఁ బోసినవాఁ డేల నీరుఁ బోయి

డనెడు లోకో క్తి నాచెంత నన్యత మగునె.

11

మ. అని కన్నీ రిడుధర్మపత్నికి ముదం బొనట్లు శ్రీకృష్ణునిం

గనిరానెంచెఁ గుచేలుఁ డప్పు డడ్డుఁగు ల్లానగ న్నమర్పింపుఁ డం

చును జేలంబునఁ గట్టె నామె యతఁ డచ్చో వాసి శ్రీద్వారకం

గని తదృక్షకుల న్నుతించెఁ దనరాకం గృష్ణతోఁ దెల్పఁగన్.

ఉ. వారలు నవ్వికొంచుఁ జని వారిజనాభ కుచేలవిప్పుఁ డీ

ద్వారక కేగుదెంచె మనద్వారముచెంగట నున్నవాఁడు శృం

గార మొకింత లేదు నుడికాఠీము సొంపుగలాఁడు మీకుముం

గూరిమిమిత్రుఁ డంచు నిటకుం గొనిరా సెల వొనె నావుడున్. 13

చ. పరమకృపల్లి గుచేలు యదుబాలుఁ డెదుర్కొని కౌగలించి కే

లగరమునఁ బట్టి క్షేమమె సఖా యనుచు నివిరిపాన్పుపై సుహృ

ద్వరునిడి కూరుచుండెద రెవ ల్లని కొంత తొలంగఁ గన్నులం
 దొరగెడ్డ హర్షభాష్యములతోఁ బులకాంకురము ల్పెరిగఁగన్ . 14
 తెలివిం దెందనమేనుతోడ హతి నెంతే సమ్మదం బొప్ప భూ
 వలయంబందు జితేంద్రియవ్రత పరు ల్వాతాంబుపల్లాశనుల్
 దెలియం జాలని దివ్యతేజ మిది సందేహంబు లే దంచు ని
 శ్చలుఁ డై కాందు కుచేలురాక కతము న్సర్వజ్ఞుఁ డూహించుచున్ .
 చక్క-ఁగ మేనినై నిపుడు శల్యము తెన్నఁగ నయ్యె వస్త్రము
 స్పృగు-తొంగులం చిగిలి పేలిక లై కనుపట్టుచుండె నీ
 వెక్క-న మాదరిద్రతను వ్రేగడుమానధనుండు వేడలేఁ
 డక్క-ట నెచ్చెల్లం గనినయంతటనుండ యు జాలి పుట్టెడున్ . 16
 అడుగుట గ్రొన నీరపు గ దయ్య సఖా యని మేను రాయుచు
 న్ముడిచినమూట విప్పి కడు ముచ్చటగా నటుకు ల్బుజించుచో
 నడకువ చీవన నిస్సరు నట్టి రమారమణీలలామ మా
 త్పిడికెడు గోలకుండ నుడిపె న్నృతితో ల్తనకేల నాఁపుచున్ . 17
 ఇంత స్వతంత్రమా యనియే నీర్ష్యను సత్య దివేంద్రపుత్రి శ్రీ .
 కాంత త్రికాలవేది కనకాంబరుఁ డట్లు కుచేలుచెంత నొ
 క్కింత పదార్థముం గొని మహేంద్రవిభూతి నొసంగి మార్గొన
 నింతఁగ మోక్ష మిచ్చు ననుభీతిఁ బతి న్మరలించె నేఁ డనెన్ . 1
 హరియాజ్ఞాఁ సిరి నెచ్చెలుల్ ద్విజుని బీతారోహణుం జేసి త
 చ్చిరముం దైలముతోడ నంటి కుచుల న్నికాయతో రుద్ది పు
 ష్పరసమ్ముం గొని యోలలార్చి మృదువస్త్రంబు ల్సమర్పించి కొ
 విరులం బుట్టి సరోజనీత్రునికడ న్నెంచేపు గావియినన్ .

క. రావోయి మిత్రమా యని

మావనితాభర్త రత్నమయభూషణసం

భావితుఁ గావించుచు బల

దేవునిఁ బిలిపింప నతఁ డతిత్వరితగతిన్.

20

ఉ. వచ్చి సరోజనాభుఁ డిడువందన మందుచు మిత్రపుంగవున్

గ్రుచ్చి కవుంగిలించి కనుఁగొంటి నఖి సుదినంబు నేఁ డనె

నైచ్చుట గొల్పు భక్త్యములు మేల్మి రసాన్నములు న్భజించెఁ బె

న్మచ్చట వీడెము ల్గొనుచు మువ్వరు మిత్రులు మాటలాడుచున్.

మ. బలదేవుండు వినంగఁ గృష్ణుఁ డలవిప్రగ్రామణిం గాంచి స

తుగ్గలపల్నీమణి సేమమే సుతులు నీకుం గల్గిరే విద్యలం

దెలివిం గాంచిరె బంధు లెల్ల సుఖులే దేశంబు దుర్భిక్షబా

ధలెపాల్గొక చెలంగునే తదధిపున్ దర్శింతువే నీ వనన్.

22

చ. సకలవిదుండు వీవు త్రిదశస్తవనీయుఁడ వీవు లోకనా

యకుఁడవు నీనెఱుంగవె మహాత్మ దయామయ శ్రీరమేశ నా

సుకృతము కాయ కాచి నినుఁ జూచునెపంబునఁ బక్వ మయ్యె నాం

డొకటియు నీకుఁ దెల్పఁబని యున్న దె యంచుఁ గుచేలుఁ డాడినన్.

ఉ. నెన్నుండు పిన్నన వొలయ విప్రునిఁ గన్గొన రాముఁ డిట్లనున్

జిన్నతనంబునం గురునిచెంగట విద్యల నేర్చునాఁడు వి

ద్యన్నత యాటపాటల సద్ధా ముద మందుట నెన్నుకొన్న ని

న్నెన్నడు చూతుమా యనుచు నెంచెద మంచు వచించెఁ బ్రీతితోన్.

గా. ఈరీతి స్సఖి ముండె పీఠుఁ డట లక్ష్మీశేచ్ఛచే దివ్య సౌ

భార్గమాదులు వస్త్రభూషణము లయ్యె ధాన్యము ల్లోవ్రజా

గారంబు ల్వరసేవకు ల్గజతురంగవ్రాతము ల్గలి శృం
 గారోద్భాసి కుచేలగేహ మని పలకం జెన్నుమీఁకెన్ ధరన్. 25
 ఉ. అత్తటి మ్మితు వీడొగ్గలిపి రచ్యుతుఁ డు న్బలభద్రుఁ డు న్నుహృ
 త్సత్తములార వత్తు నని సాదరుఁ డై చనుదెంచె వీటికిం
 జిత్తము లుల్లసిల్లఁగఁ గుచేలు నెదురొగ్గన వచ్చి పుత్రు ల
 త్యుత్తమ యైనపత్ని నయనోత్సవముం బచరించి రట్టిచోన్. 26
 స్త్రీ. ఒకభృత్యుఁ డేతెంచి సకలోపచారము
 ల్లావించి మడివల్పఁ గట్ట నిచ్చె
 నొకసేవకుఁడు దేవునకు నర్చన మొనర్పఁ
 బుష్పగంధాదు లొప్పుగ నమర్చె
 నొకపరిచారకుం డొగిఁ బంచభక్ష్యైన్న
 మును దెచ్చి తాను వడ్డన యొనర్చె
 నొకకింకరుఁడు భక్తియుక్తుఁ డై విరజాజి
 వీవన నొప్పుగా విసరఁ జొచ్చె
 పుత్రమిత్రకళత్రసంపూర్ణహర్ష
 యుక్తుఁ డయి భోజన మొనర్చి యున్నతార్హ
 సౌధములఁ గాంచి శ్రీకృష్ణ సంస్తుతించి
 పబలె ధరణిఁ గుచేలవిప్రప్రవరుఁడు.

శ్రీ సత్య థామస్ ఇరి.

ప్రశ్నోదచరిత్రము -

- శా. శ్రీ లక్ష్మీపతిద్వారపాలురు మునిశ్రేష్ఠోగ్రశాపావృత
త్రైలోక్యప్రళయవహసురతను ల్పరాంధకారు ల్మహా
వ్యాళాకల్పులు కశ్యపాత్మజులు దుర్వాపారలోలాత్మకుల్
హాళిం బేర్చి రిలక్ష హిరణ్యకశిపుం డకాగ్రంచనాక్షుం డొగిల్. 1
- ఉ. బాహుబలాధ్యుఁ డయ్యును దపంబున బ్రహ్మవరంబు లంది ఘో
రాహవభూమి దేవతల నందఱ నోర్చి హిరణ్యనేతుఁ డు
త్పాహ మెలర్ప భూగ్రహణతత్పరబుద్ధి నదల్ప యజ్ఞనా
రాహ మైదిర్చి యద్దనుజు వ్రచ్చి వసుంధరఁ బోచె నుద్భృతిన్. 2
- చ. అనుజునినా ర్తయు న్తరిష్టరాకృమము నివిని శోకవహ్నికి
న్మనమున రోషమారుత మమందజవంబునఁ దోడు చూప న
ద్దనుజవశేణ్యునగ్రజుఁ డదగ్రతపంబును మందరాద్రిపై
నొనరుచు సుండె దేవనికరోగ్రవనంబు దహించుకోరికన్. 3
- ఉ. అట్టితటే న్మహేంద్రుఁడు భయంకరవృత్తిని దాడి వచ్చి త
త్పట్టణము న్వస నిడిచి పారెడిదైత్యులఁ జూచి నర్వుచుం
బట్టపురాణి గభఁవతి పాపభయంబును దక్కి పెన్నెరుల్
బట్టి పరాభవింపుచు నభంబునకుం గొనిపోవఁ జొచ్చినన్. 4
- మ. నను రక్షింతు సమధున్ లెవ్వరొ కదా నాథా, దయాంభోనిధి
తను వెల్ల న్నడకంగఁ జొచ్చె నకటా దైన్యంబు వాటిల్ల నీ

- ఢ్యెను వజ్రాయుధుఁ డయ్యయో, రిపునిచేఁ, జిక్కించితే, హా, విధి
యని ష్టేఢ్యెను సాధ్యి; నారదుఁడు డాయ న్వచ్చి తా నిట్లనుకొ.
- దీన పరివ్రతాతిలక డిక్కును గొనక యెడ్చుచుండె ని
మ్మానినిగభజాతుఁ డసమానుఁడు వైష్ణవభక్తుఁ డక్కటా !
స్త్రీనిహతి న్సుకీర్తి చెడు; కీనిధి వయ్యును నిండ గాంచెదే ?
మానుము మాను మిప్పనిఁ బ్రమాదము ను మ్మిది దేవతాధిపా. 6
అన సేతఁ డోమహాత్మ విను మంతటిదీప్తున కుద్భవించు పు
త్త్రుని దెగటార్పఁ బూనితి హితుం డతఁ డౌట వచించి తీవు మే
లని చనియె న్సతీమణిఁ నియంబునఁ బ్రోవ మునీంద్రుఁ డాశ్రమఁ
బున నిడి తత్వబోధఁ బరిపూర్ణముగా నొనరించి యంపినకొ.
- రాక్షససార్వభౌముఁడు వరంబుల నంది మదించి యాసహ
స్రాక్షముఖామరావళి నిరంతరముం జలపట్టి పోరి త
ద్రక్షితలోకము ల్గొని నిరంకుశవృత్తిన్లు యజ్ఞభోక్త యై
దక్షత మీఱ లోకతతి దగ్ధ మొనర్పఁగఁ జాలి భాసితెకొ.
- సేవ లొనర్చుచుం గరినశిక్షల కులుగుచుఁ దల్లడిల్లుచు .
న్మానెత నాయు టెన్నడొ రమాపతి పోవఁ దలంచు టెన్నడ
హా, విధి ! యంచు దేవగణ మార్తిని జెంద భవిష్య దథక్సు
శ్రీ వెలయ న్నభస్మలి వచించెఁ; దథా స్తనె దేవతాలియుకొ.
- గర్భస్థుఁ డైననాఁడు పు :
నర్భవ రహితంబు లయిన నారదువాక్కుల్
నిర్భృతి స్మరణ చేయుచు
సర్భకుఁ డుదయించె రాక్షసాగ్రణిసుతుఁ డై.

శా. ఆలగ్నంబు శుభగ్రహవళియు శుక్రాచార్యుఁ డీక్షించి ర
క్షోలోకాంతకుఁ డౌ టెఱుంగుటను సంక్షోభిల్లె నాత్మ మ్మరలో
మే లంచు న్మద మండి రట్టితఱి బేర్కిం బుత్త్రభిక్షాదులం

ద్రైలోక్యప్రజ గాంచెఁ ధండి పిలిచెం బ్రహ్మద యంచు న్సతుఁ.

ఉ. ముప్పురు తమ్ము లుద్భవిలి ముచ్చటగాఁ బెనుపొంద నగ్రజుం
డవ్వనజోదరుం దలంచి యాడుచుఁ బాడుచు నుండెఁ దండ్రీ వీఁ
డెవ్విధి శౌర్యసారుఁ డగు నేక్రియ బుద్ధిని గాంచు నంచుఁ దా
నెవ్వగ నొంది విద్యలను నేర్ప విధించెను శుక్రపుత్తులఁ. 12

మ. చదివె న్నాస్త్రము లస్త్రశస్త్రసమితి న్నాధించె వేదత్రయిఁ
ముద మొప్పం బరియించె నెయ్యది గురు ల్మోదంబుతోఁ దెల్పి ర
య్యది పె న్వేడగఁగ నప్పగించుఁ గడుఁ బ్రహ్లాదుండు ధీసంపదా
స్పదుఁ డ్దై తజ్జనకుండు విద్యఁ గనునిచ్చం బిల్వ సంపె న్సతుఁ.

చ. గురువులు తోడితెచ్చిరి ముకుందుని బాడుచు వచ్చుబాలకుం
గరముల్లఁ గుచ్చి యెత్తి కృపఁ గన్గొని పెందొడ లందుఁ జేర్చి నే
ర్పరి వనిపించుకొంటె? యొక పద్యము చెప్పుము కన్నతండ్రీ నాఁ
హరిమయ మెల్లలోకములు నన్యము లే దన దైత్యుఁ డిట్లనుఁ. 14

శా. ఏ మేమీ, దనుజారివర్జనలు వీఁ డీరీతి వాక్రుచ్చె బో
ధామాహత్యము చూపవచ్చిరె గురు ల్దైత్యంబుతో నన్న నో
స్వామీ, మాదెస లేదు నేరము భవద్దర్పాదు లాచారచే
ప్రామర్యాదలు చెప్పినార మని రాచార్యాత్మజు ల్భీతు లై. 15

చ. అమరవిరోధియాజ్ఞ గురు లభకుని న్గని సామ దాన భే
దములను బోధ చేయు కులధర్మము లైనత్రివర్గపద్ధతుల్

విమతులతోవ లంచును వివేకముతో వరవిష్ణుభక్తితో

గ్రమ మృగు మోక్షమార్గమున గాఢవిరక్తి జెలంగ బాలుడు. 16

సీ. దైత్యారి నెఱబంటుతనము మానసిపుత్తు

జంపింతు నని ఊడు తెంపు చేసె

శూలగదాఖడ్గ శుంభతగ్రాళితో

గసరుచు మూగ రాక్షసచయంబు

బడలదొక్కికొనుచు దిగ్భయఘోంకృతులతోడ

బొంగుచు వచ్చె నేనుంగుగుంపు

క్రూరవిషాదృచ్చ లుక్కున గ్రక్కి బుసగొట్టి

వీగుచు జనుదెంచె భోగికులము

విసరె నుడిగాలి హోమాగ్ని వెఱచి మండె

నీరనిధి పొంగె ధర కుంగె మేరు వడరె

వీరు లభిచార హోమంబు వేల్వఁ జనిరి

భానుడు వెలింగె శశి మంచు సోన గురిసె. 17

మ. మఱియు స్మారణకర్మము ల్చలంగె రమ్మా చుర్రతీ! యంచు నెం

దలు నెట్టెట్టు లదల్చి పాట్లిడిన జిత్తస్థైర్యుడై చొచ్చుచు

నెఱువ న్బాటక శ్రీహరిస్మరణతో వెల్లెం గుమారుం డెద

నెఱచెం దైత్యుడు పుత్త్రవైరమునకు నిర్భీతికి ఘోరికి. 18

చ. నృపులు గృహస్థు లొకధలు నేర్ప విధించెను దైత్యు డగ్గురు

ల్నిపుణత నేర్పుచో విమతనీతులు పొమ్మని తోడి బాలురం

గృహం గని బోధ చేసి హరికి న్వరభక్తుల జేసె బాలురం

య్యపకృతి దెల్పి తండ్రికడ నర్చకు నిల్పిరి శుక్రపుత్త్రుడు. 19

క. తేజము వెల్లంగ రాక్షస

రాజు కనలి కటము లదరఁ బ్రహ్లాద సుతా

తాఁ జెడినకోతి వనముం

• బోఁ జెఱచినయట్లు కులముఁ, బొలియించెదవే? 20

శా. శత్రు, ల్పాతఫయంబు, దిగ్వితతులు, నృస్త్రిస్త్రుపంక్తు, ద్విహ

రాత్రంబు, ల్వర దేవయక్షనరతిర్యగ్జాతులు నికృతుల్

పుత్తార్, బ్రహ్మవరప్రభావమున నన్బోకార్పఁగాఁ జాలతిం

కేత్రోవం గనుగొన్న మత్సములు లేరీరేడు లోకంబులన్.. 21

చ. దనుజవిరోధి మున్ను పినతండ్రి వధించినపాపి వాఁడు నే

ననిమొనఁ జంపఁ జూచితి భయంపడి డాగనా, మనిగ వీడెనో,

జనకవిరోధి నై సహజశౌర్యము వ మొనరించి వంశవ

ర్థినపదవిం గలంచుచుఁ గృతఘ్నుఁడ నైతివె దుర్మతీ యనెన్.. 22

ఉ. వేదవిదుండు సత్వగుణవిశ్రుతకీర్తి విరాజితుండు లో

కాదర్దుఁ డార్యసమ్మతుఁ డహంకృతిదూరుండు భక్తియోగత

త్వోదయుఁ డబ్జనాభవిహితోజ్వలశీలుండు బాలుఁ డైనప్ర

హ్లాదుండు తండ్రిఁజూచి వినయాన్నితుఁ డై పలికె స్వదాక్తులన్.. 23

సీ. నేను నీవ నెడియజ్ఞానంబు విడనాడి

చక్కఁగఁ జూడు రాక్షసకు లేంద్ర

యీభూతసంఘంబు నీదిగ్విత్తానంబు

నీజీవకోటియు నీజగంబు

నెవ్వాఁడు కల్పించు నెవ్వాఁడు రక్షించు

నెవ్వాఁడు హరియించు టెఱిగి యుండు

నెవ్వనిమాయచే ఋషులు బ్రహ్మాదులు

నైనప్రత్యక్షోతిః గాన నేర

రట్టిబ్రహ్మస్వరూపుః డౌ హరి ప్రపంచ

మయుః డౌ దీనదయాళుండు నయవిదుండు

నమరుః డౌ జరుః డౌ జేయుండు నద్వితీయుః

డనుచుః గొనియాడుప్రహ్లాదుః గని విభుండు. •

24

శా. సర్వవ్యాపకుః శైవచో హరి నయస్థింభంబునం జూపుచే

గర్వతి షేటి కతండు లేనితఱి ని స్థంజితు న న్పలుగతో

దుర్వారోగ్రకరప్రహర మిడె దైత్యుం డాగ్రహేచాదగుః శై

సర్వేశుండు నృసింహరూపధరుః శై సాక్షాత్కరించె స్వేనన్. 25

సీ. బ్రహ్మాండ భాండంబు పగిలిం మగజాకర

వంబుచే స్తంభంబు వ్రక్క లయ్యె

బాహుజాలంబు భస్మంబుగావిం మ

కౌద్రాగ్నిచే మిన్ను రాజి మండ

గంభీరవార్షికు లగ్నోల మొనరించు

శ్వాశాశ్చే దిశాచక్ర మడ్డ

దగ్గంఠియూభంబు దెరలించుదంత సరి

ఘట్టనచే బృహ్ని కంప మొండె

మంకృతి నదల్చి నైత్యేందురి నాడసి పట్టి

యూరువులః జేర్చి నఖికతో రోగ్రహర

వక్షమును వ్రచ్చి పేపుల వ్రక్కలించి

హరములుదాల్చె నరసింహుః డాగ్రహమున. 26

శా. వీ రాకారము వాయుః డయ్యె డివిజు త్వేభంగుల స్వేదినం ;

జేర స్థితిలె లక్ష్మి ; భక్తుండు నుతించెం ; బీరుః శై శాంతుః శై

శ్రీరామాయుతుః శై మహారమణుగాః జేయించి ప్రహ్లాదునిన్

శ్రీ రంజిల్లః ద దన్వయప్రజలః ప్రోచెం జకి సతితుష్టః శై 27

శుద్ధ పత్రిక .

—:0:—

పుట.	పజ్జిక.	ఉన్నది:	ఉండవలసినద.
1	6	షు	షు
	17	మూ	మూ
2	2	సు	సు
	4	ము	ము
	15	ని	ని
	22	ర్చి	ర్చి
3	3	య	న
		త్తై	త్తై
	4	కృ	కృ
	12	ల్లుమా	ల్లు మా
	14	టం జెందిరి	రంగానది
	20	రం గృ	ర కృ
4	5	భోవు	భోవ
	15	ముక	ముగ
7	1	చు	చ
	12	కష్ట	కష్ట
	14	లొబ్బ	లొబ్బ
8	6	చెచ్చ	చెచ్చ

10	16	ట్టన	ట్టణ
	17	దెప్ప	దిప్ప
11	15	రిక్	టిక్
	16	రిక్	టిక్
12	19	పుం	పుం
13	1	శ్రీ	శ్రీ
13	18	క్త	క్తము
	19	శే	శే
14	21	రై	రై
16	12	తోడు	తోరు
	8	పు	పు
21	6	మియు	మి
23	7	కికి	కకు
	13	స్స	స్సె
24	7	పు	చు
25	1	ద్వా	ద్వా
	4	టిఁ	టి
	12	రి	రు
26	22	నర	నఱ
27	14	ప్ర	బ్ర
	16	ష్టా	ష్టా
28	15	టగా	టిగా

1	ర	రు
3	50	రి
5	నా	నా
19	తో	తో
14	దుగు	టుకు
1	ర	ఱ
2	భా	బా
9	వే	వే
13	డ	డ
14	కెడు	కెడు
15	వే	నే
19	ణు	కు
12	ను	చు
14	రె	ఱె
16	పు	చు
10	త్వ	త్వ
16	న్న	న్న
6	మూ	మూ
17	ఱు	ఱ
22	ఱే	ఱే

 తక్కువ-ంగల తప్పులు-చదువరులు దిద్దుకొనఁ జూచుకొను లు

	1	ర	రు
	3	50	రి
	5	నా	నా
	19	తో	తో
	14	దుగు	టుకు
	1	ర	ఱ
	2	భా	బా
	9	వే	వే
	13	డ	డ
	14	కెడు	కెడు
	15	వే	వే
	19	ణ	కు
52	12	ను	చు
	14	రె	ఱె
	16	పు	చు
53	10	త్వ	త్రి
	16	న్న	న్న
55	6	మూ	మూ
	17	టు	ఱ
56	22	జ్జీ	జ్జి

 తక్కువ-ంగల తప్పులు-చదువరులు దిద్దుకొనఁ జూచి-తులు

పతద్గ్రంథకర్తృచే రచియింపఁబడిన గ్రంథములు.

	రు-	అ.
పూజావిధానము (పాటలు, కీర్తనలు)	...	0 3
రామేశ్వరయాత్రా చరిత్ర (నిర్వచనము)	...	0 3
శ్రీ కాళహస్తీశ్వర కల్యాణోత్సవము (వచనము)	...	0 2
శ్రీ విక్టోరియా మహారాజ్ఞీ చరిత్ర- (హూణ భాషాంతరీకరణముతో)	...	0 4
స్వమరితకమణి (విదంకముల నాటకము)	...	0 8
వసంతర్తు వర్షర్తు వర్ణనము; సుఖము; మనీషాపంచక ము; ధూమశకటము; మోతీమహాలు; నక్షత్ర శాల (నిర్వచనము)	...	0 2
శ్రీ సతగ్రాహమజ్జరి; మొదటి సంపుటము	...	0 4

ప్రతులు వలయువారు,

భువనగిరి కోదండపాణి,

డి॥ రిజిస్ట్రారుగారి బస,

కాకినాడ.

అని వ్రాసినఁ బడయు గలరు.

అచేక్షూలీ కొనువారే భరింపవలయును.